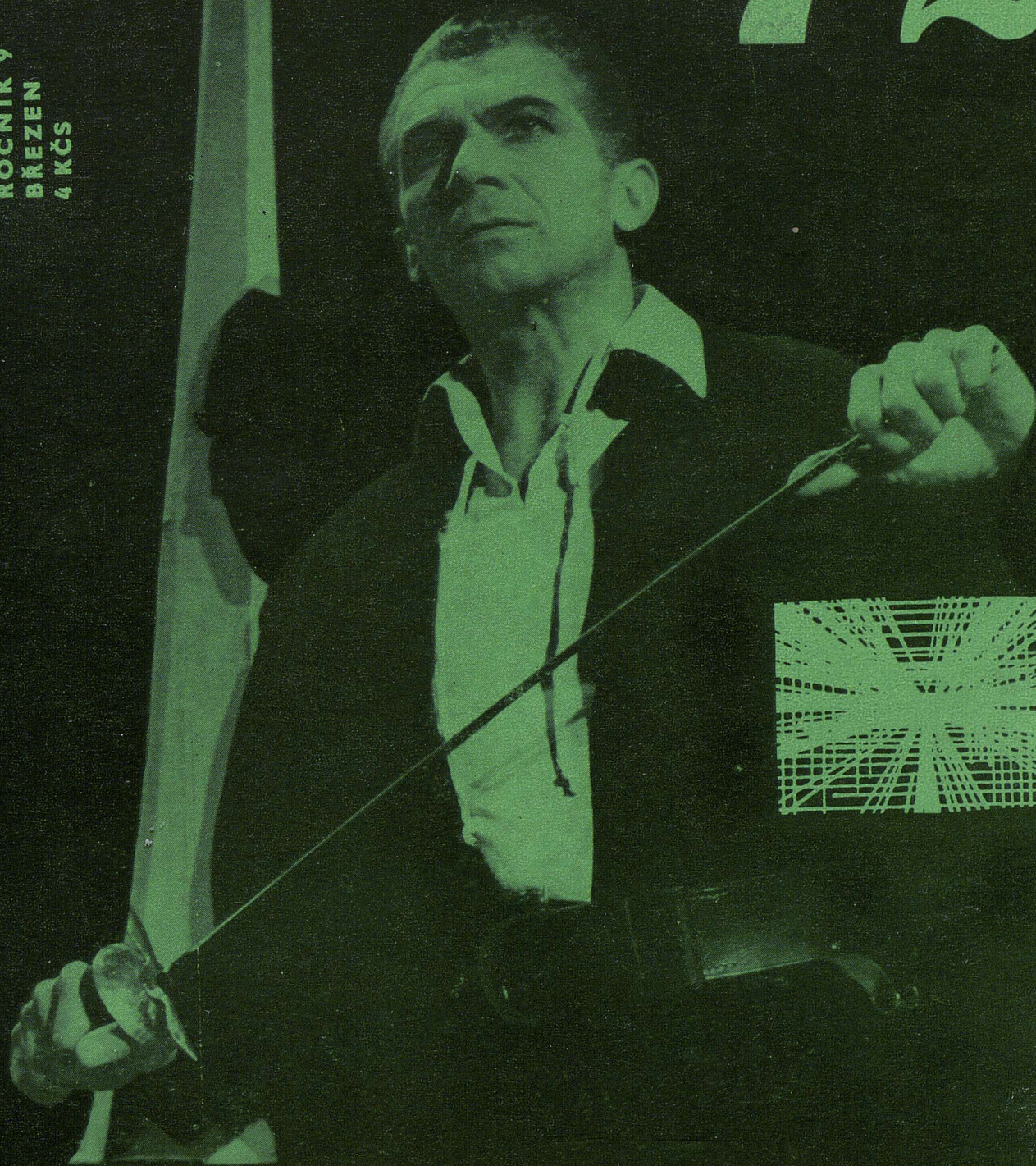

AMATÉRSKÁ SCÉNA

ROČNÍK 9
BŘEZEN
4 Kčs

3

as
72

Fřípíři, 1962

Studio amatérského divadla při Divadle Oldřicha Stibora v Olomouci se právě dožívá první desítky let své existence. Přes tuto krátkou dobu se dokázalo výrazně zapsat do nejnovějších dějin našeho ochotnického divadla, jako jediné u nás důsledně prokázalo životaschopnost této formy amatérské divadelní práce, vychovalo pro divadlo 80 mladých lidí (řadu z nich pro divadlo profesionální), významně obohatilo ochotnický repertoár a dosáhlo mimořádných úspěchů u nás i za hranicemi.

OLOMOUCKÉ STUDIO

Tygrí bratrstvo, 1965

Výtečníci, 1968

Jak se tě zmocnit, člověče?

Básník Max Jacob má ve své knize úvah jednu krásnou větu: „Většina mých přátel nehlédá mimo sebe...“

Vzpomněl jsem si na tuhle myšlenku na úpatí úvah o dvou nových hrách, které se objevily na našich jevištích. Drama totiž vyžaduje víc než kterýkoli jiný žánr — objektivaci skutečnosti. Dramatik vychází ze sebe, ze svých prožitků a zážitků, ale musí jít dál, vyslovit je v objektivizované formě jednotlivých dramatických postav. Arthur Miller sklidil bouři nevole za svou hru *Po pádu*, protože se jeho kritikům zdálo, že zůstal příliš sám u sebe, že nehlédl „mimo sebe“, že jen rozvedl svůj hluboký subjektivní prožitek, ale nepřekročil práh širšího pohledu. Miller to popíral. Faktem však zůstává, že svou zmíněnou hrou přinesl na jeviště tvar nikoli nepodobný třeba Felliniho stejně málo objektivizovanému pohledu ve filmu *Osm a půl*. Přesto jsme se v obou dílech setkali s uměleckou sebe-projekcí dramatika-postavy, tedy s formou, která měla a má značný vliv i na moderní drama.

Tím vůbec nemíním tvrdit, že právě tahle dvě jména tvůrců přišla s něčím, co mělo rozhodující vliv řekněme i na drama. Moderní drama tohoto století dávno před Millerem či před pokusy filmaře Felliniho mělo svou avantgardu, která rozbíjela klasický dramatický tvar a snažila se epizovat striktní dramatickou formu. A tak vlastně můžeme říci, že mnohé jevy v umění jdou souběžně, paralelně, snad i zcela mimovolně, jako různé, byť podobné pokusy o zachycení světa kolem nás, z nichž by se nevytratil osobní umělcův pohled.

V této chvíli nemáme nové drama. Již několik let se zrod nové hry u nás připravuje, ovšem v jaké podobě zachytit člověka celého, přitom jasně, bez kamufláže schématu a myšlenkové jednostrannosti? Absurdní drama — mimochodem u nás pramálo úspěšné — zbavilo po mém soudu divadlo divadelnosti. Absurdní drama zavalilo jeviště metaforou, mnohdy příliš ztěžklou a nedešifrovatelnou, přede vším však spíše literární než scénickou. Pak přišel tzv. divadlo faktu. Syrová skutečnost, přenesená na jeviště. Domácí příspěvek jsme k této „vlně“ nepřinesli. Snad to nebyla ani žádná škoda. Tvar dramatu zůstal hlavně v rovině realistické, mnohdy s prvky lyrickými (Hrubín). V této chvíli je samozřejmě pro nás hlavní **co**, jaká myšlenka bude vyslovena. Je to otázka angažovanosti socialistického dramatu. Ovšem tvar lze od myšlenky sotva oddělit.

Máme tu nyní dvě hry, které velmi otevřeně promlouvají k současnosti a přitom mají do značné míry společný jazyk. Mám na mysli Arbuzovovu předposlední hru **Šťastné dny nešťastného člověka** a Směchovovu hru **Hodina H.**, kterou uvedlo brněnské Státní divadlo, po něm libeňský soubor. Arbuzova jsem viděl na scéně pardubické, i když se hraje také jinde. Pardubický Arbuzov v režii J. Pally j. h. je představení jednoduché, moderní, divácky velmi účinné, s několika pěknými hereckými výkony. Brněnská inscenace je rovněž dílem hostujícího režiséra (J. Horan) a byla na nedávné ostravské divadelní přehlídce velice živým podnětem. Jenže, nejde mi o recenzi. Zajímají mne hry, přesněji jen jejich tvar.

Arbuzov — tak jako již několikrát ve své tvorbě, kupřím-

Z pardubické inscenace Arbuzovy hry *Šťastné dny nešťastného člověka*

Obě hry se tedy snaží zmocnit živé reality, člověka, v co nejširších souvislostech a k tomu jako kdyby nestačila klasická forma postupného rozvíjení syžetu. Zpronevěřuje se tím drama samo sobě? Piscator i náš E. F. Burian, Honzl i polský Leon Schiller tohle dobře věděli. Zbavovali drama chronologie dějové výstavby, konfrontovali na scéně reálný fakt s filmovým dokumentem, dramatický monolog s ostře střihnými dialogy.

Tato metoda zbavuje nutně drama dramatickosti. Klade velký důraz na divákovu pozornost, postavy se stávají nositeli mnoha významotvorných rovin. Dramatici se snaží zbavit divadlo schématu, fráze, zbytečnosti. Postava řečnou o sobě divákovi v několika větách přímo kdo je, odkud přichází, takže to, co realistická forma dramatu budovala řečněme celou expozicí, se tu najednou odbude několika větami. Je to svým způsobem zápas o nový divadelní tvar, má v sobě nedostatky, umožňuje totiž, aby se o drama pokusil i zkušený prozaik, scenárista, tedy tvůrci, kteří ne vždy přesně cítí potřeby divadelního jeviště. Ale na druhé straně přiznáme, že — alespoň v obou zmíněných hrách — nám tato forma, nikoli tak zcela nová, pomáhá vracet na jeviště živou současnost. A to je důležité. Mám totiž divácký pocit, že volání po nových hrách se současnou tematikou, hrách pravidlových a polemických, angažovaných a hluboce působivých, není jen společenský postulat, ale i vůle těch, kteří dnes přicházejí do hlediště. Člověk chce totiž vidět na jevišti sám sebe, svůj dnešní život, se všemi problémy.

Ales Fuchs

10 LET STUDIA
AMATÉRSKÉHO DIVADLA
PŘI DIVADLE OLDŘICHA STIBORA
..... V OLOMOUCI

I. Kalina
a
a P. Novotný
v Tomu
Sawyerovi

Když několik nadšenců zakládalo v roce 1961 Studio LUT při Divadle Oldřicha Stibora a Okresním domě osvěty v Olomouci, netušilo, že dávají podnět ke vzniku organismu, který bude dokonce tak životaschopný, aby existoval deset let, odvedl 11 premiér, hostoval na všech větších festivalech amatérského divadla u nás, ale i v Anglii, v NSR a v Rakousku.

Studio by nikdy nevzniklo, nebýt tehdejšího dramaturga Divadla Oldřicha Stibora a přítele ochotníků Jiřího Flíčka a Kamila Marka, tehdejšího herce téhož divadla. Spolu s nimi se o vznik Studia zasloužil tehdejší metodik pro divadlo Okresního domu osvěty v Olomouci Jaroslav Černý.

Původní poslání Studia bylo arci jiné, než je dnešní skutečnost. Šlo, jak se praví ve stanovách z 16. 6. 1961, o vytvoření nové hlubší spolupráce

Bílá paní a ti druzi. Inscenace olomouckého Studia z r. 1967

profesionálních divadelních umělců s ochotníky. Zřizovatelem byl jednak Okresní dům osvěty, který také zajišťoval organizační a hmotné předpoklady činnosti, a jednak Divadlo Oldřicha Stibora, zajišťující umělecké vedení a technicko-materiální pomoc. Cílem mělo být pro členy Studia, aby získali základní poznatky o divadle, jeho teorii, dějinách, uměleckých složkách, jeho estetice a o divadelní kritice. Tyto teoretické poznatky pak měly být uplatněny v praktické divadelní práci, která byla základem činnosti Studia. Studio mělo připravit ročně nejméně jednu inscenaci se zaměřením na děti a mládež a vlastní činnost pak vycházela z osnov, které počítaly s dvouletým cyklem. V prvním roce vedle práce na inscenaci se členové Studia seznamovali se základy pohybové výchovy, hlasové výchovy, dramaturgie, kostýmování a hodnocení divadelní inscenace. V druhém roce vedle stále probíhající výchovy pohybové a hlasové a studia další hry byly členové seznamováni se základními otázkami estetiky, s dějinami divadla, se základy teorie dramatu a se základy divadelního líčení. Plán stanovený osnovami byl také splněn a dvouletý cyklus byl slavnostně ukončen a seimináři.

Jenže za ty dva roky vznikla parta lidí, kteří se nechtěli rozejít, chtěli dál poctivě dělat divadlo za vedení ochotných profesionálních umělců. Proto se ještě rok organizačně improvizovalo, vznikla však výborná insce-

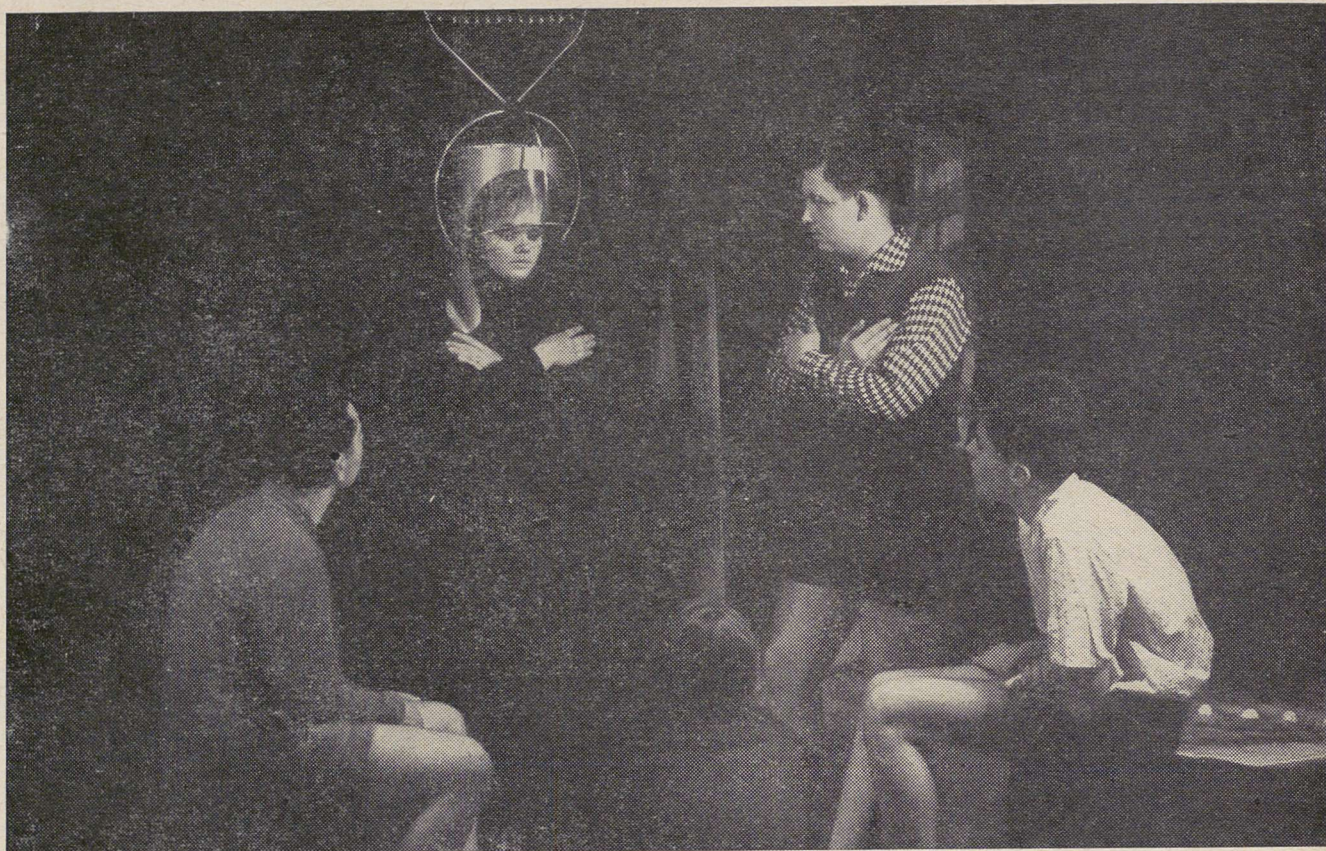
nace **Toma Sawyera od řeky Mississippi**. 17. 11. 1964 si pak vlastně už existence souboru vynutila nový statut Studia, podle něhož zřizovatelem bylo pouze Divadlo Oldřicha Stibora, a to vzhledem k tomu, že těžiště teoretické výchovy ochotníků se přeneslo do dramatického oddělení lidové konzervatoře. Tak vznikl vlastně amatérský soubor v pravém slova smyslu. Při těchto úvahách nejde o to, do jaké míry byl tento vývoj šťastný. Došlo nepochybně k anulování toho, co měli zakladatelé Studia na mysli, totiž spojení teorie s praxí. Na druhé straně však šlo o vývoj, který nebylo možno nerespektovat.

Tento delší úvod u příležitosti desetiletého jubilea byl nutný, abychom si uvědomili, z jakých pohnutek Studio vzniklo, jak se přetvořilo, ale že plní konec konců i v nyní existující podobě stále svoje výchovné poslání pro ochotníky Olomoucka. Vždyť Studiemi za deset let činnosti prošlo osmdesát ochotníků, kteří ve své většině zůstali divadlu věrni a dodnes uplatňují to, co se v pracovních postupech ve Studiu naučili, ve svých souborech. Členy Studia byli amatéři převážně z Olomouce, ale také z Uničova, Zábřehu, Mohelnice, Přerova, Velké Bystřice, Tážal, Hranic, Šumperka, Dolan, Úsova atd.

Od 30. května 1962, kdy byla premiéra první inscenace Studia se hrou Saši Lichého **Fripiri**, následovalo deset inscenací. Alexander Chmelík: **Kamarád Kolka** (1963); Václav Renč:

Tom Sawyer od řeky Mississippi (1964); Jaroslav Janovský: **Tygrí bratrstvo** (1965); Erich Kästner v úpravě Kamila Marka a Pavla Dostála: **Kdyby všichni kluci světa — Emil a detektivové** (1966); Jaroslav Bařinka: **Bílá paní a ti druzí** (1967); Jiří Chmelař a Jana Klatovská: **Chlapec Kvedori** (1969); Pavel Dostál: **David a Dominika** (1970); Edmund Niziurski: **Bláznivé prázdniny** (1971). V době, kdy budeme číst třetí číslo Amatérské scény, bude už na světě další premiéra, chystaná na počátek března 1972. Jde o hudební komedii **Kdyby všechny holky světa**, kterou podle Vladimíra Renčina a za autorské spolupráce Aristofana, Jiráska a Klicperry volně přepracoval a doplnil hudbou Richarda Pogody kolektiv Studia Divadla O. Stibora v Olomouci, jak zní doslova úvodní list rukopisu.

Inscenace Studia za deset let zhlédlo nejméně půl miliónu diváků. Každá inscenace se hrála v Olomouci třináctkrát v Novém divadle před šestisedydesáti diváky, protože inscenace byly zařazeny do systému her pro mládež v akci „Divadlo mládeží“. Vedle toho Studio hrálo na přehlídkách a festivalech. V roce 1962 byla **Fripiri** na Hronově, v roce 1963 byla inscenace **Kamaráda Kolky** v Krnově, v roce 1964 **Tom Sawyer** v Hronově, v roce 1965 **Tygrí bratrstvo** v Krnově, v r. 1968. **Výtečníci** v Hronově a **Martině**, v roce 1969 **Výtečníci** v Krnově, **Napajedlích**, **Spišské Nové Vsi** a v **Třeboni**, v roce 1970 **David a Dominika** v **Napajedlích**, **Štramberku**, **Karlových**

Z inscenace Lichého hry Fripiri, která znamenala první velký úspěch olomouckého Studia

Varech a Hrušově. Vedle toho se Studio zúčastnilo zahraničních festivalů, v roce 1966 v Londýně s inscenací hry Kdyby všichni kluci světa, v roce 1968 v NSR ve Wanne-Eickelu a Kaufbevernu s inscenací Výtečnicků a s touže inscenací v roce 1969 v Sant Lambrechtu v Rakousku.

Konečně pro zajímavost: Výtečníci byli reprízováni Studiem 130krát a David a Dominika 39krát!

Vedle toho Studio připravilo dvě inscenace televizní. Šlo o úpravu hry Kdyby všichni kluci světa a o televizní podobu Výtečnicků.

Pozornosti si zaslouží i fakt, že Studio objevilo řadu talentů pro profesionální divadlo. Tak Hana Maciuchová je členkou Divadla Na Vinohradech, Marie Spurná členkou činohry Divadla F. X. Šaldy v Liberci, Ivana Koktová je členkou činohry Divadla Oldřicha Stibora v Olomouci, Jan Kanyza je v Divadle Na Zábřadlích, René Gabzdyl pracuje ve Státním divadle v Karlíně. Eva Janěková působí v Jihočeském divadle v Českých Budějovicích. František Preisler studuje operní režii, Ivan Řehák studuje herectví. Jaroslav Horák působí v televizi a Petr Novotný v Laterně Magice.

Práci Studia věnovala své znalosti a zkušenosti řada profesionálních umělců. Je to především Kamil Marek,

který po deset let byl uměleckým vedoucím a režisérem téměř všech inscenací. V současné době ho vystřídal Jiří Kroc, rovněž člen činohry Divadla Oldřicha Stibora v Olomouci, který studoval se Studiem letošní premiéru. Ale je to řada dalších. Hned u počátku činnosti Studia byl Jiří Flíček a režisér Vratislav Spilka. Se Studiem spolupracovali dále Rudolf Máhrla, Milada Procházková, Karel Pokorný, Lola Skrbková, Miroslav Rataj, Ivan Kalina, Jiří Čada, Slavoj Kovařík, Jiří Fréhar a další. Jím všem patří poděkování, protože se podíleli nejen na inscenačních úspěších Studia, ale učili při praktické činnosti hereckému a režijnímu řemeslu i kritičnosti k vlastní práci. V tomto směru došlo také ke splnění záměrů zakladatelů Studia, protože vznikla plodná a výsledky přínášející spolupráce profesionálních umělců s amatéry.

Konečně ve výčtu faktů kolem činnosti Studia nelze zapomenout ani na to, že existence Studia dala podněty autorské. Vedle původní hry Václava Renče napsané na motivy románu Marka Twaina Tom Sawyer od řeky Mississippi to byla úprava Kästnerovy detektivní povídky a později tři původní tituly: Výtečníci, David a Dominika, Kdyby všechny holky světa. Studio si vytvořilo v posledních insce-

nacích svůj svébytný divadelní žánr hudební komedie a v něm vyrostl talentovaný muzikantský kumšt Richarda Pogody.

Bylo by samozřejmě zajímavé zabývat se jednotlivými inscenacemi, vývojem herecké práce ve Studiu i zkušenostmi divadelních praktiků, kteří se Studiem pracovali. To všechno by však bylo nad možnosti rámce těchto úvah nad desetiletím existence Studia. Konečně celá práce Studia byla pečlivě redakcí Amatérské scény sledována. Čtenáři znají výsledky práce Studia z festivalů a přehlídek. Proto se spokojme na závěr s tím, že olomoucké Studio po deseti letech stále existuje, pracuje, trápí se a tvoří amatérský divadelní soubor mladých lidí v úzké spolupráci s profesionálním divadlem. Jde o soubor, který svým složením, repertoárem i výsledky práce je u nás zcela ojedinělý. Desetileté výročí Studia bylo příležitostí ke stručné rekapitulaci mladé historie a k soustředění se na několik pomalu zapomínaných faktů z jeho činnosti.

Všichni, kdož jsme se jakkoliv se Studiem setkali, si přejeme, aby pokračovalo v činnosti a aby jím v dalších deseti letech prošlo dalších osmdesát amatérů.

ZDENĚK KOKTA

KORD, KTERÝ NIKDO NETASÍ

Ptát se zasvěcených divadelníků a čtenářů na Cyrana, to by bylo snad trochu absurdní. Ale stačí přidat jeden mluvnický přívlastek a tato zcela jasná záležitost se stane pro mnohé záhadou. Cyránův kord! Mýlil by se ten, kdo by jej spojoval s kordem, jež tasí Cyrano v Rostandově komedii v souboji proti de Valevertovi. Cyránův kord je totiž národní soutěž v přednesu divadelních monologů, jež již třetí ročník se konal vloni v říjnu při národní přehlídce vesnických souborů ve Vysokém n. Jizerou. Účast byla proti dvěma minulým ročníkům slabší. Cyránův kord jakožto soutěž národní se stal záležitostí — až na malé výjimky — téměř okresní. Je to škoda, protože je to dobrá akce, na kterou mají účastníci hezké vzpomínky. Pořadatelé vytvořili opravdu příjemné prostředí a výbornou atmosféru. Nemohou za to, že přijelo do Vysokého málo účastníků. Neboť celkový efekt, ale i propagace akce a výběr účastníků spočívá na kulturních

odborných pracovnících jednotlivých oblastí. A ti zřejmě celou akci nepravě podceňují. Vždyť kultura řečí, zvláště pak v amatérském divadle, není stále na takové úrovni, jak bychom si přáli. Proč tedy plně nevyužít příležitosti jevištní formy, kterou nám soutěž o Cyránův kord nabízí?

V divadelním představení, kde vystupuje více postav, se dá leckdy něco z nedostatků schovat. (Někdy mám dokonce pocit, že na to ochotníci spoléhají!) Když se však ocitneme na jevišti uprostřed světel docela sami, bez jakékoliv dekorace, bez možnosti dialogu, — to si panečku rozmyslíme, co děláme! Zejména musíme zahodit vnější laciné výrazové prostředky, které z nás dělají loutky. My jsme doslova nuceni ztotožnit se s postavou! A právě toto je kord. Víme, že jejím posláním není získat co největší počet zájemců a rozdělit jim ceny. Tato práce by byla nesmyslná a pro kulturního pracovníka hanebná. Úkolem nás, kulturních pra-

covníků, není jenom podchycovat a rozvíjet tvořivé zájmy občanů, ale také je zdokonalovat. Chceme-li tedy, aby se Cyránův kord dostal opravdu na úroveň národní soutěže (mám na mysli výkony účastníků), je třeba, abychom na našich okresních a krajských střediscích zajistili výběr formou okresních a krajských kol. Vždyť zdravá konkurence podmiňuje lepší výsledky.

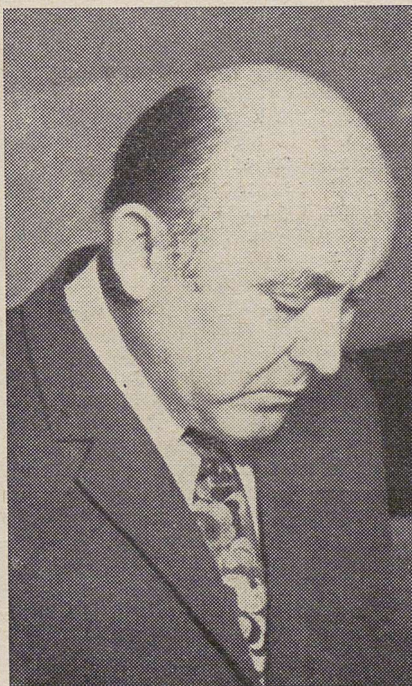
Na závěr bych se chtěla zmínit ještě o jednom městě, kde se také bojuje o kordy. Je to Karviná. V listopadu se zde uskutečnil již pátý ročník Cyránova kordu, jehož vyhlásovatel je okresní rada ZÚČ a OKS v Karviné. Forma a poslání soutěže je totožná s národní. A přece tu stojí proti sobě na kulturním poli dvě osamocené akce bez jakékoliv návaznosti. Nestojí tato fakta za úvahu? Vždyť účast na národní soutěži „jen tak“ bez boje není ani pro samotného účastníka zrovna utěšující.

MARCELA VYSLOUŽILOVÁ

PALČÍK, DOPITA, KOTVA - aneb O NAŠICH

● Hronovská hymna „... že ta naše láska není žádný špás“ zazněla v Praze při jedné svatbě. Není tak důležité, že si jeden okresní inspektor pro kulturu bral jednu známou pražskou ochotnici. Důležité je, že se seznámili právě na Jiráskově Hronovu — proto přišli členové souboru zazpívat píseň hronovskou. A tak si říkáme: ten Hronov už toho má na svědomí! Škoda, že nemáme sepsány takové neoficiální dějiny Jiráskových Hronovů! Ostatně oficiální také ne!

● Divadelní soubor Domu kultury ROH v Radnicích, okres Rokycany vypisuje konkurs o účast na III. přehlídce divadelních souborů 1972. Přehlídka bude uskutečněna v termínech 26. srpna, 2., 9., 16. a 23. září 1972. Přehlídka je nesoutěžní. Dosavadní zkušenosti ze dvou předcházejících přehlídek naznačují, že předpokladem k vytvoření určité tradice je dramaturgická hodnota repertoáru a kvalitní úroveň provedení. Pořadatelé budou při výběru přihlížet rovněž ke společenské angažovanosti repertoáru. Možnost nabídky je jinak neomezená a s povděkem budou akceptovány rovněž veseloherní žánry. Nabídky s udáním předpokládaných finančních požadavků zasílejte na adresu: Divadelní soubor Domu kultury ROH Radnice, okres Rokycany. Uzávěrka konkursu je 15. května 1972.

V malé herecké šatníčce jsme tehdy v jedenapadesátém roce bilancovali pětiletí našeho Malého divadla. A třicetiletý Fan Palčík, vedoucí souboru, který každých čtrnáct dní předstupoval na malém jevištátku před dětské obličejíčky jako kašpárek Kuliferda — tehdy jsme zrovna hráli jeho pohádku: „KU KU KU v říši lenochů“ — meditoval o svých režijních snech a plánech: „Je třeba promluvit i k dospělým!“ — a vytáhl ze svého šuplíku Stehlíkovu „Mordovou roklí“. Po ní přišel na řadu „Lakomec“ — revolučně, v civilu a náznakové scéně, hubený, šlachovitý škudlil s širokými kalhotami na kšandách, Harpagon který se lakotou ani nenajedl. Mladého milovníka hrál tehdy student průmyslovky, dnes přední člen Mahenovy činohry, známý Láda Lakomý. Vůbec je pěkná řádka profesionálů, kteří začínali svoji divadelní dráhu jako členové brněnského souboru Františka Palčíka: subreta Inka Karenová, v brněnské Redutě jsou Milan Pokorný a Jirka Brož, v Ostravě působí režisér Pavel Hradil a dále řádka herců: Petr Pelzer, Mirek Suchý, Milan Sova, Zde-

V. Kotva v roli Tichého z Podivného odpoledne dr. Zvonka Burkeho

nek Brychta a co já vím...

Na jaře 1951 nám s Calderonovým mysteriem „Velké divadlo světa“ pomáhal dramatik a básník Dr. Václav Renč a dodnes mi v uších zní monumentální hudba Wáagnerova „Parsifala“. Tak nás Palčikoviny inscenace naučily vnímat i vážnou hudbu. Později v Schillerových „Úkladech“ z desky zněla Beethovenova „Osudová“. Na 30. JH v „Růžích“ měkká imprese Srnkovy melodie z filmu „Měsíc nad řekou“...

Když jsme pozdě večer, ba v noci, vycházeli z Malého divadla do vlhkých nevládných ulic, povolil Palčík uzdu své fantazii: Jak by bylo dobře, kdyby všichni nadšenci z MD bydleli v jednom divadelním domě. To by potom stačilo přijít z drogerie, z fabriky, od ponku či z kanceláře nebo školy domů, přezout se do papučí a jít na jeviště dělat kulisy nebo zkoušet. A dům na Staré ulici byl tak lákavý... dnes je z něho internát a ze sálu tělocvična.

Za dvacet roků, jednoho listopadového večera v jednámdesátém, se sešla skupina přátel Františka Palčíka, aby povzpomínala a oslavila s Fanem jeho padesátiny. To už měl oslavenec ve své životní torně zkušenosti i z práce v jiných souborech. V ZK železničářů se hrálo v Typosu, dnes je tam televizní studio. Tehdy Palčík inscenoval vedle pohádek i milovaného „Radúze a Mahulenu“, „Úklady a lásku“ a satiru „Skandál v obrazárně“. Potom se železničáři stěhovali do Žabovřeska a Palčík se svým ansámblem přešel do souboru Universitní knihovny, jádra, z něhož vyrostlo Divadelní

studio Josefa Skřivana, a myslím, že nepřeženu, když napíši, že i vrchol brněnského amatérského divadelního snažení.

O inscenaci Hikmetovy „Legendy o lásce“ se dlouho mluvilo nejen na 3. národní přehlídce v Krnově, ale i na 27. JH, kde byla počtána 3. cenou. Tehdejší představitelka Mechmene Banu — Maruška Králová — jejíž výkon byl tenkrát oceněn čestným uznáním, na oslavě padesátin řekla: „Františku, děkuji za velké množství krásy a poezie, kterou jsi nám dal a kterou jsem u Tebe prožila.“ A jeden z techniků dodává: „Fan, divadlo je velká věc a Tys mě k němu přivedl na celý život. A já Ti přeji, abys i po dnešku prožil alespoň jednu Legendu o lásce.“

Úspěch inscenace nebyl náhodný. Již příští rok, v padesátém osmém, přiváží Palčík se svými Skřivany do Krnova i na Hronov velkou férii bratří Čapků „Ze života hmyzu“. A hronovská sokolovna, kde se tehdy konávaly nezapomenutelné veřejné diskuse o představeních, bouří: diváci se dělí do dvou táborů, jedni jsou pro a druhí proti. Vždyť takový repertoár není pro ochotníky, jaký je to příklad? Který jiný soubor si troufne na tak rozměrnou, náročnou a filosoficky obtížnou hru? — Obhájci jsou stejně vášniví: porota oceňuje inscenaci 3. cenou a výkon Františka Tomana v roli Tuláka čestným uznáním.

Nestranný divák si začíná uvědomovat, že za úspěchy brněnských Skřivanů není jen efektní aranžmá a vnější formalismus, ale pečlivé zákulisní snažení o kvalitu herecké práce.

Na toto období vzpomíná herec Zdeněk Brychta: „V Tvé režii jsem, Františku, hrál ve Hmyzu roli Parasita. Shodou okolností se tato role stala zkouškou na angažmá u profesionálního divadla a byl jsem na ni přijat.“

Do amatérské veřejnosti pronikají zprávy o teoretických školeních členů souborů. Skřivani nevyužívají spolupráce s profesionály na představeních, ale Palčík s vedením souboru zajišťuje pro členy přednášky z divadelní teorie takových odborníků, jako jsou prof. Lola Skrbková, Dr. Zd. Dopita a jiní. Docent Dr. Zd. Srna na ten čas vzpomíná: „Mé nejkrásnější okamžiky s amatérským divadlem byly právě ty se Skřivany, s Františkem Palčíkem.“ Šéf výpravy Divadla bílí Mrštíků Ant. Vorel — dlouholetý spolupracovník a přítel Palčíkův, říká: „Dělal jsem s ním proto, že šlo o dobré divadlo. To potom není rozdíl mezi původem divadelní práce.“

Ze sovětské dramatiky inscenuje Palčík v roce 1959 hru Leonida Leonova „Zlatý kočár“, s níž Skřivani na 1. divadelním máji v Krnově získávají 2. cenu. V souboru hraje i nový člen Leonard Walletzký.

V zásuvce vedoucího drogerie F. Palčíka leží vedle dodacích listů i režijní kniha lyrické komedie V. Petrova „Když kvetou růže“. Opět náročný inscenační oříšek — a byl rozlousknut ke sladkému jádru 2. místa na Divadelním máji v Krnově i na jubilejním 30. JH.

V květnu 1961 inscenuje F. Palčík drama předsedy souboru A. Rečka „Zkouška“ a ještě v témže roce spolu s L. Walletzkým klasikou komedii Klicperovu „Hadrián z Římsů“. Tato inscenace získává na Hronově ocenění nejvyšší: 1. cena, cena ROH, cena za režii, cena za nejlepší mužský herecký výkon přehlídky (L. Walletzký v roli Srpoše) a navíc diplom za nejúspěšnější hru 32. JH. Františku Palčíkovi je udělen zlatý odznak J. K. Tyla. Další jeho inscenací je hra Afinogenova „Mášenka“.

Snem každého divadelníka je okusit rajske ovoce her Shakespearových. Na amatérské scéně však tento velikán bývá jen řídkým hostem. Nejen pro množství plastických a živě napsaných postav, snad je to i pokora a ostych před nároky, jaké klade i na zkušene inscenátory. Skřivani se odvažili a František Palčík s Leošem Walletzkým sáhli po „Večeru tříkrálovém“. Měli úspěch nejen v Krnově, kde za tuto inscenaci získali 2. místo a cenu za dramaturgii (B. Toufar) a režii. Na 34. JH vynesla čestné uznání a opět ocenění L. Walletzkému za herecký výkon v roli Tobiáše Říhala.

Na 7. divadelním máji v Krnově získal Palčík za inscenaci Karvašovy protiválečné „Antigony a těch druhých“ čestné uznání. To bylo v roce 1965, kdy se Skřivani začali vzájemně názorově vyhroňovat a přiklánět ke komediálnímu žánru, s nímž má sou-

bor nesporné úspěchy nejen doma, ale i na mezinárodním amatérském kolbišti. Palčík, Reček i Troufar ze souboru odcházejí...

Uštknutí „hada z ráje“ působí doživotně. Snad proto Palčík po odchodu od Skřivanů přijímá možnost drobné spolupráce se svými profesionálními přáteli, zejména s Milanem Páskem, ředitelujícím v Divadle bří Mrštíků, kde je Palčíkovi svěřena rolička v Renčově-Rejnušově dramatu „Jed z Elsinoru“. A dodnes hraje i v Dürrenmattově „Franku V“.

Ale režiséru se vždy stýská po režii, a proto začíná další etapu: spolupráci se souborem Dělnického divadla v Králově Poli, kde inscenuje nejprve „Dámu s kameliemi“ a kde chce s nepatrným zpožděním oslavit své životní jubileum. Vybral si pro ně hru Františka Kožíka „Meluzína“.

VÁCLAV MÜLLER

BLAHOPŘÁNÍ PŘÍTELÍ OCHOTNÍKŮ

Ochotníkům Jihomoravského kraje ani dlouholetým účastníkům Jiráskových Hronův nemusíme dr. Zdeňka Dopitu představovat. Chceme o něm dnes napsat a zrekapitulovat jeho dlouholetou práci v divadle, pro divadlo a pro divadelní ochotníky, protože se v únoru letošního roku dožil v plné síle, svěžesti, elánu a pracovním zaujetí šedesátí let.

Dr. Dopita vystudoval práva a externě brněnskou konzervatoř. V r. 1938 začal pracovat v rozhlasovém studiu v Brně jako režisér; do r. 1946 zde natočil na 700 různých pořadů, od publicistických až po náročné celovečerní hry. V této době, jak sám říká, se naučil velmi pečlivě a přesně pracovat, předem si připravit a promyslet vše, co předloží hercům k interpreta-

Z jabloneckého školení režisérů (1963)

ci — zkušební termíny byly totiž velmi krátké. Systém práce zde získaný a zafixovaný je charakteristický pro dr. Dopitu dodnes.

Od r. 1946 do r. 1950 pracuje ve funkci osvětového pracovníka v nově se tvořícím Jednotném svazu českých zemědělců. V r. 1950 je jmenován uměleckým ředitelem brněnského Divadla bří Mrštíků. Za dobu 12 let v tomto divadle režisuruje na 50 inscenací her českého i světového repertoáru a pohostinsky režisuruje i v dalších profesionálních divadlech (St. divadlo v Brně, Jihlava, Liberec, Olomouc, Opava, Vesnické divadlo a další). Z her, které dr. Dopita režisoval, uvádíme Jiráskovu Lucernu, Tylovu Drahomíru, Strakonického dudáka, Fidlovačku, Preissově Její pastorkyňu, bří Mrštíků Maryšu; Brechtova Puntillu, Gorkého Vassu Železnovovou, Hugova Ruy Blase, Shawovu Živnost paní Warrenové, Calderóna Chudás ať má za ušima, Kornejčukův Kalinový háj, Rachmanova Neklidné stáří, V a W Barboru, Kata a blázna; Stehlíkovo Jarní hromobití, Dietla Pohledte, pokušení, československou premiéru Březovského Nebezpečného věku...

Vedle praktické divadelní činnosti přednáší dr. Dopita s menší přestávkou od r. 1947 na Státní konzervatoři v Brně, od r. 1969 jako profesor stabilně. První rok přednášel také na nově založené JAMU. K jeho žákům patří dnes již úspěšní herci Josef Karlík, Helena Kružíková, Jana Hlíňáková, režisér Pavel Vašíček a mnoho dalších.

Teoretická a praktická činnost dr. Dopity však nepatří jen sféře profesionálních institucí. Už od r. 1938 spolupracuje s ochotníky. Rád vzpomíná na první setkání se soubory na jižní Moravě i v Brně. Svoji práci začal ja-

ko mladý rozhlasový režisér s tehdy velmi populárním brněnským komikem Františkem Klikou, který už léta jezdil ochotníkům přednášet. Tato Dopitova spolupráce s ochotníky trvá nepřetržitě přes třicet let — úctyhodná délka a především velká námaha a dobrá práce. Vedle přednášek o režijní práci, o herecké tvorbě a jevištní řeči režisoval také u ochotnických souborů a napsal řadu skript a metodických materiálů k těmto tématům. Zná z vlastní praxe dobře poměry jak městských, tak vesnických souborů. Přes deset let je stálým externím spolupracovníkem Krajského kulturního střediska v Brně, předsedou Krajského poradního sboru pro divadlo a odborným porotcem pro hodnocení ochotnických souborů. Tak ho zná celý Jihomoravský kraj. A nejen náš kraj, ale všechny další kraje v českých zemích, kam zajížděl a zajíždí přednášet. A velmi dobře ho znají i účastníci Jiráskových Hronův. Jím vedený seminář patřil vždy k nejoblíbenějším, protože Dopita přímo ideálně spojuje vlastnosti, nezbytné pro každého, kdo chce ochotníky něčemu naučit: teoretickou fundovanost, praktické divadelní zkušenosti, přesné vědomí společenského smyslu amatérského divadla a vřelý vztah k lidem.

Mimo toto všechno je dr. Dopita dobrým rádcem studentům, kteří se zabývají divadlem. Má velký archiv pečlivě uspořádaných poznámek k jednotlivým vývojovým etapám divadla světového i českého, velkou knihovnu odborné literatury a především vzácné pochopení a neúnavnou obětavost pro pomoc studujícím a všem dalším zájemcům.

My, kteří s ním léta pracujeme, máme ho upřímně rádi, vážíme si jeho

rad, které jsou vždy uvážené a dobře míněné. Právem můžeme říci, že o rozvoj ochotnické činnosti v jihomoravském kraji má mimořádnou zásluhu.

LIBA ZBOŘILOVÁ

STRUČNÁ ZPRÁVA ZE ŽIVOTA

Narodil jsem se v Radnicích v docela slušné zimě právě před padesáti lety jako syn kováře a později akvizičního úředníka Václava Kotvy z Litohlav u Rokycan. Maminka pocházela z jedenácti dětí. Dědeček vypravoval vlaky na malé zastávce na Nových Hradech u Loun a pak v Konětopech na trati z Loun do Rakovníka.

Již jako malý kluk jsem hrával na dvorku loutkové divadlo. V roce 1939 jsem se stal čekatelem Spolku divadelních ochotníků v Radnicích. Souboru Radnického divadla jsem věrný do dneška ve funkci kronikáře, dramaturgického poradce a od roku 1940 také jako režisér, který pracoval především s mladými lidmi. Pro ně jsem také napsal několik divadelních her. Z nich jsem v rodném městě uvedl hru Osmička odvahy a Osmička bojuje. Krom této práce jsem psal také verše pro děti a mládež.

Ať již jsem později jako učitel byl kdekoli, vždycky jsem se obklopoval mladými lidmi a vydupal ze země divadelní představení. Tahle moje touha po zobrazování života a jeho často prapodivných potměšilostí mě nakonec přivedla k divadlu jako celoživotnímu povolání.

Po skončení studia na DAMU jako mimořádný posluchač režie jsem se dostal se skupinou mladých lidí do Divadla Petra Bezruče. V Ostravě si mě jistě dodnes pamatují nejen jako herce, ale i jako zvěstovatele dramaturgických plánů tohoto divadla na školách. Jako herec jsem v Ostravě a v Petřvaldu a pak v Praze učil na LŠU. Když pak valná část těch, kteří v roce 1959 přišli do Ostravy, se pod vedením režiséra Kačera vrátila do Prahy do nově založeného divadla, nazvaného Činoherní klub, byl jsem mezi nimi.

Od té doby jsem začal i filmovat.

Z posledního období to byla hlavní role v baladicky laděném dramatickém příběhu Svatý z Krejčárku (Lájoshek), v režii Petra Tučka, s nímž jsem pak ještě pracoval na televizním seriálu Třígrošový román (role hrobníka a loupežníka Babinského) a konečně ve válečném příběhu Balada o narození, kde mi byla svěřena role partyzánské spojky Jožky. Rád vzpomínám na natáčení filmu v jižních Čechách (s režisérem Ewaldem Schorrem) Farářův konec, kde jsem hrál prostáčka Jana Páně, na komické scéně při natáčení Zločinu v Santánu (role soudce), na poklid a pohodu při filmování Pražských nocí — Travičky otrávené (role přísluhovače travičky)

Václav Kotva v Smočkově hře Podivné odpoledne dr. Zvonka Burkeho

s režisérem Makovcem, s nímž jsme se pracovně setkali ještě při televizní inscenaci Obchodníka v roli podvodného prodávče kalendářů. Valná část Činoherního klubu hrála ve Valčanově komedii, nazvané Šance, kde jsem hrál herce, který jezdí moc špatně vlastním autem.

Každá postava ve filmu, v televizi a především v divadle je spojena s nějakou mimořádnou událostí. Psát o nich — to by vydalo na knihu. A já si ty důležitější komické i smutné příhody poznamenávám do svého deníku. Snad až jednou — až bude čas — dát to všechno dohromady.

Loni mě především zaujala spolupráce s režisérem Skalským (Touha Sherlocka Holmese — role hoboisty), účast na filmu Svatba bez prstýnku s režisérem Volodou Čechem, i když šlo o malý úkol, a pak televizní literární pořad Dialog s velmistry s úryvky z Gončarovova Oblomova (role Zachara-sluhy). Ku konci roku jsem se docela náhodně dostal k práci na postavě hráče, který je jakýmsi mementem osudu hlavního hrdiny Dostojevského Hráče. Na tomto filmu u nás pracoval známý sovětský režisér Alexej Batalov.

Doufám, že se v jarním období objeví na televizních obrazovkách již ohlášený seriál šesti groteskních po-

videk režiséra Ivana Renče Babylon v suterénu, kde hrají jako partner Heleny Růžickové naivního, věčně udiveného a ochotného milence a pak manžela Karlíčka.

V Činoherním klubu mám zatím stále příležitost se vyžívat v postavě pana Tichého v Podivném odpoledni Doktora Zvonka Burkeho, v Kosmickém jaru jako Poskok (autor a režisér Ladislav Smoček), v Gogolově Revizorovi jako Bobčinský, v režii Jaroslava Votršého v několika postavách Voltairova Candida, ve Višňovém sadu (A. P. Čechov) v režii Jana Kačera v postavě zchudlého, zadluženého a věčně uspěchaného statkáře Piščíka a v postavě Volatého v Gorkého komedii Na dně (rež. Jan Kačer).

Pokud to jde, docházím i do pravidelných schůzek rodáků Rokycanska v Praze, kde se občas objevují také v roli seznamovatele s osobnostmi rodného Radnicka. Dodnes mám radost, že se mi v roce 1967 podařilo znovu oživit památku slavné rodačky Gabriely Roubalové, známé po celém světě pod jménem La Boema, a 10. září jí v témže roce odhalit pamětní desku s reliéfem na Domu kultury v Radnicích. Mám o ní obrovskou spoustu dokumentárního materiálu.

VÁCLAV KOTVA

ZPRÁVA O STŘEDOČESKÉM STUDIU

Středočeský kraj rozhodně patřil v šedesátých letech v ochotnickém divadelnictví k neaktivnějším — počtem souborů, festivalů, akcí, stupněm organizovanosti (hlavně zásluhou dobrovolných aktivistů s neúnavným L. Lhotou v čele). Přesto se jeho přední soubory na vrcholných přehlídkách objevovaly poměrně vzácně a nedosahovaly na nich výsledků lepších než průměrných. Domníváme se, že to bylo způsobeno zvláště stárnutím režiséřských kádrů a nedostatkem mladé, progresivnější směny. Konvenční formy školení režisérů (přednášky, kursy, semináře) trpěly nedostatkem systému a spojování teorie s praxí.

Hrstka nadšenců se rozhodla — za plné podpory Krajského kulturního střediska — vybudovat studio, sdružit v něm dobrovolníky z několika souborů kraje a nastudovat představení. Ne proto, aby se členové studia zaskvěli vzorovým představením, ale aby vyzkoušeli únosnost této staré myšlenky v současné době. Rozhodli jsme se nastudovat tragédii Viktora Dyky **Zmoudření dona Quijota**.

Potříz a překážek bylo samozřejmě víc než dost. Nebylo kde zkoušet, tak jsme zkoušeli v úřednách našeho KNV, tvrdě nenáviděni a pronásledováni místními poklízečkami. Svízel byla s termíny zkoušek — vždyť většina účastníků se do Prahy sjížděla z různých míst a téměř všichni kromě práce ve studiu režirovali a hráli doma ve svých souborech! Řekli jsme si totiž už na začátku, že v žádném případě nesmí studio narušovat práci souborů, z nichž ochotníci do studia přicházejí. Nejhorší bylo, že ochotníci kraje se na studio dívali s naprostou skepsí, nedůvěrou, ba i s žehravostí a podezíráním (že jim chce odloučit nejlepší herce, s jejich pomocí se vyšplhat na Hronov atp.).

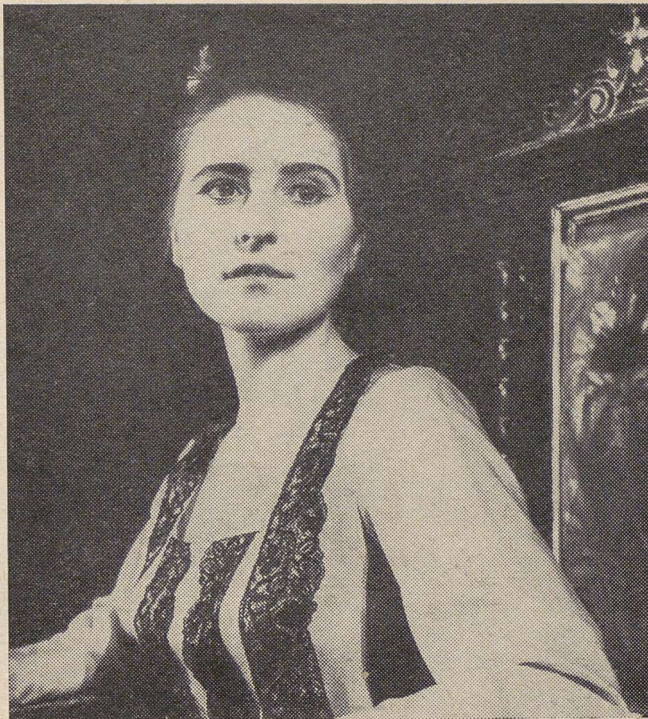
Potíže se podařilo kousek po kousku likvidovat od okamžiku, kdy se z více méně náhodné sešlosti ochotníků stala parta, kolektiv, který si zamiloval Dykovu hru. Přišli jsme na to, že krátké (dvouhodinové) zkoušky v podvečer všedních dnů jsou málo efektivní, proto jsme se začali scházet vždycky jednou za měsíc na sobotu a neděli do Kralup nad Vltavou. A věřte, taková desetihodinová soboto-nedělní zkouška vydá za pět jiných! Postupem času jsme také přicházeli na další formy práce studia a možnosti jeho využívání, jak o tom mluvím navržený statut. Samozřejmě, částečně se vyměnili i členové, někteří odešli, noví přišli, role byly přeobsazovány, byly potíže se scénou atd.

Proč právě Quijota? Samozřejmě především proto, že je to nádherná hra. Rozpor mezi touhou po výšinách a přizemností je aktuální věčně. Ovšem, Quijotův ideál je příliš křehký, nesnese styk s realitou, ale je tragicky velký. Zápas a ztroskotání Quijota je lidsky zajímavější než životní pozice Magistrů. Známe hry, kde je myšlenka a děje tak na aktovku. Tady je to obráceně: v maličké scéně, v odstavci textu je myšlenek a děje na hru. Je to hra nesmírně náročná. Pokoušeli jsme se jí přiblížit postupy, jež nejsou v našich souborech obvyklé. Snad proto nás to všechny bavilo.

Po ročním životě studia jsme vypracovali do diskuse návrh statutu, který zde zkráceně otiskujeme.

1. Poslání:

Krajské divadelní studio (dále jen Studio) vzniká jako vyšší forma školení dobrovolných pracovníků v oboru divadla a mluveného slova. Základní formou jeho práce je experimentální spojování teoretické výuky s praxí v procesu studia jevištních textů. Hlavním cílem je, aby dobrovolní účastníci poznali v průběhu jednoho roku zásady tvůrčího přístupu k divadelní práci a přenášeli získané poznatky do svých mateřských souborů. Dalším cílem Studia, sdružujícího zpravidla nejvýspělejší ochotnické kádry i profesionální spolupracovníky, je pomáhat ve spolupráci s Krajským poradním sborem pro divadlo jednotlivým souborům kraje při řešení konkrétních inscenačních problémů ve formě konzultací, návštěv na zkouškách, instruktáží, event. i zprostředkováním scénografických návrhů apod. Představení Studia (předpo-

Nahoře Jana Hudcová v roli Milenky, dole Ludvík Němec, Gustav Urban a Miloslava Čížková (Don Quijote, Sancho, Dulcinea)

Miloslava Čížková – Dolores

kládá se zpravidla jedna inscenace pro každou skupinu Studia ročně) má být využito k rozšiřování souborové základny kraje i k dalším kulturně politickým účelům.

2. Zřizovatel:

Za finanční, právní a odbornou stránku Studia zodpovídá Krajské kulturní středisko. Má povinnost všestranně zajišťovat nerušený chod práce Studia. Má právo Studiem disponovat, využívat ho v duchu svých úkolů a své rozvojové koncepce. Má právo Studio zrušit, pokud by jeho činnost nesloužila zájmové umělecké činnosti kraje. KKS vede jednání Studia se všemi organizacemi, pokud projednáváním jednotlivých úkolů nepověří přímo výbor Studia. – Studio vzniklo z iniciativy KV SČDO, který ho využívá pro své členy a všestranně činnosti Studia napomáhá, zvláště nábořem nových členů, bezplatnou pomocí při organizování práce Studia, popularizací jeho činnosti atp.

3. Členství ve Studiu:

Členem Studia se může stát každý člen souboru Středočeského kraje, ve výjimečných případech i krajů dalších. Jeho práce ve Studiu je podmíněna souhlasem mateřského souboru. Člen Studia se svou přihláškou zavazuje plnit jednak všechny povinnosti z členství ve Studiu vyplývající, jednak všechny povinnosti ve svém souboru mateřském. Členem Studia může být člen i nečlen SČDO.

4. Výbor Studia:

V čele Studia je pět až sedmičlenný výbor, který se skládá z režiséra (zpravidla profesionálního a za tuto činnost smluvně honorovaného), jmenovaného zástupce KKS, tajemníka (zpravidla pracovníka některého OKS) a dalších volených členů Studia. Tento výbor rozhoduje o repertoáru, formách práce, členství uchazečů a zajišťuje ve spolupráci s KKS a KV SČDO chod Studia organizačně a odborně.

Don Quijote (L. Němec) a Sancho (G. Urban). Snímky Baptista

5. Další formy činnosti Studia:

Zkoušky Studia jsou přístupné všem zájemcům o ochotnické divadlo. Členové Studia navštěvují pozoruhodná profesionální představení a konají besedy s jejich tvůrci i dalšími divadelními odborníky. Výbor Studia má právo konat i jednotlivá dílčí odborná školení či semináře pro své členy.

Premiéra našeho Zmoudření se uskutečnila na sklonku roku 1971 v Kralupech nad Vltavou. Podařilo se dokázat, že myšlenka studia je životaschopná. V lednu začal nový ročník studia — staří i noví členové, tentokrát pod vedením profesionálního režiséra Čestmíra Kováře z příbramského divadla, začali studovat Shakespearův *Večer tříkrálový*. Ovšem vlastní plody může práce studia přinést teprve v blízké budoucnosti — až se ti, kdož studiem prošli, pokusí získanými poznatky pozitivně ovlivnit vývoj svých mateřských souborů.

JIRÍ BENEŠ

nebe se dostali Mořeniným omy-
lem. Domluví se s Mořenou, že je
potají odvede zpátky na zem,
protože se obává, že kdyby se
Perun dověděl, že žijí lidé zne-
světíli jeho ráj, zabil by je v hně-
vu bleskem. Ale plán Zlaté báby
ztroskotá. Čech se doví, že na
zemi krutý mráz a dlouhá zima
zabijí lidi. Když Mořena přivede
do nebe jeho malou sestřičku Sa-
ličku, která umřela hladem, po-
žádá Peruna, aby lidi zachránil
a proti odvěkému řádu poslal na
zemi Vesnu dřív než obvykle.
I ostatní se přidají k jeho pro-
sbám a tak Perun povolí. Meduna
se štěstím rozplácí a tak Perun
pozná, že Čech s Medunou jsou
živí lidé. Chce je rozdrtit bles-
kem, ale Zlatá bába se jich zasta-
ne a když se Perun doví, že Me-
duna čeká dítě, které počala v ne-
bi, dovolí jim odejít na zem. Při-
dělí jim kus slovanského ráje —
úrodnou zemi kolem hory, jež
vypadá jako řípa, aby tam Čech
zavedl svůj lid.

Josef Toman (nar. 1899), bás-
ník, dramatik, autor rozhlasových
her, filmových libret a romanopi-
sec. V jeho hrách a prózách, byť
někdy romanticky laděných, je vždy
kritika společnosti a jsou psány
s lehkou ironií, usměvavým opti-
smem a smyslem pro drobného
člověka. Další hry: Svět bez
oken, Přítelkyně, Lidový
král, Zlodějská komedie,
Žába na prameni, Vinice,
Černé slunce, Don Juan.
Některé hry napsal společně se svou
ženou Miroslavou. **sd**

[354]

Topol, Josef

PŮLNOČNÍ VÍTR

(1955)

Dramatická báseň o pěti jednáních.
13 obrazů. 24 m, 9 ž, kompars. Vý-
prava: pole, sroubená místnost, ná-
dvoří, komnata, jizba, knížecí sňi,
ležení, les. Doba: český dávnověk.
Volný verš.

V prologu hry kráčí polem roz-
sévač a rozhazuje zrno. Českým
krajem ujíždí vladyka Tyr za ne-
věstou. Netuší ještě, že upadla
spolu se svým otcem do zajetí
luckého knížete Vlastislava. Ten
totiž je připraven přepadnout
Čechy a podmanit si je. Radí mu
v tom i jeho důvěrník Durynek,
jemuž Vlastislav svěřuje výchovu
svého syna Čestmíra, pro příliš-
nou mírnost zatím nezpůsobilého
boje ani vlády. Je to také Čest-
mír, kdo se ujme zajaté Běly, Ty-
rovy nevěsty, a nedopustí, aby
byla pohaněna. Zato Bělin otec je
zmučen a spolu se svým podda-
ným Mnatou vyhnán zpět k do-
movu. V Čechách kníže Neklan
stále otálí s obranou země proti
Lučanům. Ani bezpráví způsobené
Běle, Mstislavovi a Mnatovi
jím nepohne. Nespokojený lid je
pak snadno stržen odhodláním
zoufalého Tyry, rozhodnutého po-
mstít potupu své milé. Neklanovi
nezbude než vyhovět vůli lidu a
svěřit velení vojsk mladému vla-
dykovi. Vlastislav přes varování
žreců vtrhne do Čech. Jeho voj-
ska jsou poražena a on sám
v souboji s Tyrou je zabit. Pád
luckého knížete je uspišen zrád-
ným Durynkem, jemuž odloudil
kdysi Vlastislav ženu a s ní měl
pak syna Čestmíra. Durynek v kru-
tosti mstě využije Čestmírovy lásky
k zajaté Běle, opije je a zabije.
Běla se po vítězné bitvě shledává
se statečným Tyrou. Jejich štěstí
však není dlouhé. Podlý Neklan
v obavě, aby vítězný boj nepřiv-
edl udatného a lidem obdivova-
ného vladyku na přemyslovský
knížecí stolec, nechá je úkladně
zavraždit. Nad mrtvým hrdinou
pak medituje prostý Mnata:
... když svých psot a běd / hle-
dáte vinníka, pak hledejte ho
v těch, / kdo nedovedou sloužiti
než sobě, / a pro své choutky
krkavčí, své vášně, chťiče, / osud
nás všech se nebojí dát v sázku.
Hodnota dramatické, krásným
veršem napsané hry tylovské tra-
dice, zůstala ke škodě vyspělých **96**

náhrada, Bieň zůstává i na dru-
hou směnu. Žena mu přinese
s jídlem i lék od sousedky. On se
ho napije a pak padne — a pak
se to stalo... Kde hledat viníka?
V nás samých.

Ján Solovič, současný sloven-
ský spisovatel a dramatik. Za pět
minut bude půlnoc je účinná
hra z naší doby, pranýřující lho-
stejnost k trpícím lidem. **kr**

[344]

Steinbeck, John

O MYŠÍCH A LIDECH

(Of Mice and Men, 1939)

Hra o třech dějstvích, přeložil Vlad.
Vendyš, vydalo 1946 družstvo Dílo
přátel umění a knihy v Praze. 9 m,
1 ž. Výprava: písčité břeh řeky, ba-
rák zemědělských dělníků, komůrka
černošského čeledína, kout ve velké
stáji. Doba a místo děje: třicátá
léta dvacátého století v zemědě-
lském údolí jižní Kalifornie.

Těžkopádný a slabomyslný hro-
motluk Lennie chodí se svým
přítelem Jiřím od farmy k farmě
a hledají práci. Mají vysněno, že
si našetří a koupí domek s po-
línkem a zahradou, kde budou
hospodařit. Tento sen se však
stále rozplývá, protože slabo-
myslný Lennie se vždy dostane
do těžkostí. Má rád zvířata, kte-
rá hladí a která svou neohraba-
nou silou usmrcuje. Tato podiv-
ná dvojice přátel přichází do no-
vého místa, ale i zde brzy dochá-
zí ke konfliktu mezi oběma a zá-
letnou manželkou syna správce
farmy. Přes všechnu snahu ne-
zaplést se do nepřijemností usmr-
cuje Lennie tuto ženu, která mu
nadbíhala a provokovala ho.
Usmrcuje ji, ne že by ji chtěl za-
bít, ale svojí neobratností. Utíká
k řece, kde mají s Jiřím smluve-
ný úkryt, kdyby se něco stalo.
Sen o domku, zahrádce a políčku
se znovu rozplývá. Lenniemu
hrozí nebezpečí od poštvaných
lidí, kteří objevili mrtvolu ženy.
Jiří se s Lenniem naposledy

schází a raději sám svého kama-
ráda zastřelí.

John Steinbeck (1900—1968)
střídal nejružnější zaměstnání (ná-
deník, zemědělský dělník, malířský
pomocník, drogist), aby zakotvil
u žurnalistiky a stal se spisovate-
lem. Jeho romány Hrozny hněvu,
Bitva, O myších a lidech
(Steinbeck sám tento román drama-
tizoval) učinily autora známým
v Americe i Evropě. Jde o silně na-
psanou hru, plnou smutku i bezna-
děje, s velikou hereckou přiležitostí
pro postavy Jiřího a Lennieho. Ko

[345]

Strindberg, August

OTEC

(Fadren, 1887)

Drama o třech dějstvích. Přeložil Jo-
sef Jedlička. 5 m, 3 ž. Odehrává se
v pokoji u rytmistra v jeho leto-
hrádku u Stockholmu. V sedmdesá-
tých letech minulého století.

Rytmistr kárá svého sluhu Nöjda,
že má s Emmou poměr, ale k dí-
tětí se nehlásí. On tvrdí, že se ni-
kdy neví, čím dítě je. Rozhovor ry-
tmistra s jeho švagrem, pastorem,
se pak týká rytmistrova manžel-
ství s Laurou, panovačnou, prosa-
zující za každou cenu svou vůli.
Otec by rád, aby dcera Berta šla
do města do školy, ale Laura ne-
chce. Když přijde nový lékař, ho-
voří s ním Laura první a líčí mu
manžela jako nervově chorého
člověka. Lékař ho zná jako vědce,
a proto je k jejím řečem vyčkáva-
vý. Stará chůva se marně při-
mlouvá o smír mezi manžely. Ber-
ta by ráda do města, ale aby to
bylo se souhlasem matky. Sebevė-
domá Laura však nedá svou dce-
ru z domu, ona jediná má na ni
právo, vždyť je to její dcera urči-
tě, kdežto jeho? Kdo ví? Rytmistr
dává zapláhnout a vyjede z toho-
to pekla do zimní noci. — Laura
se radí s lékařem o možnosti zba-
vit manžela svéprávnosti. Ryt-
mistr v rozhovoru s lékařem za-
čne řeč o průkazu otcovství. Roz-

cházejí se v nedobrému, lékař mu radí, aby se nervově léčil. Rytmistr vysvětluje, že jeho stav je způsoben poměry v domě, kde jsou všechny ženy proti němu. — Rytmistr vytýká Lauře, že zdržela jeho korespondenci a tím ho poškodila ve vědecké práci. Nutí ji k doznání, že Berta není jeho dítě. Ale Laura se zapřísáhá, že ano. Milovala svého manžela jako matka, ale když ozdravěl, zmužněl a stal se milencem, nenáviděla ho. V hádce, kdy Laura prohlašuje, že ho teď už nepotřebuje, že mu dá ustanovit kurátora a bude vychovávat dítě podle svého, hodí po ní lampou. — Rytmistra zavřou v jeho místnosti. Pastor se smutkem vidí, že se v manželství setkali lidé, kteří se neměli sejit. Doktor přináší svěrací kazajku. Líp bude, bude-li prohlášen za blázná než za zločince, který bude zas propuštěn. Rytmistr vyvrátí dveře a pastori i lékaři mluví o nemožnosti prokázat otcovství. Berta utíká vystrašena od otce. Úkolu obléknout mu kazajku se podjala chůva. Laura se ho snaží uklidnit, ale rytmistr umírá na mrtvici.

August Strindberg (1849 až 1912), švédský dramatik a romanopisec. Ve svých dramatech líčí nesmiřitelný boj obou pohlaví v manželství a vítězství žen. Psal také dramata s látkou náboženskou, historickou nebo pohádkovou. Z jeho dalších dramat: *Slečna Julie*, *Tanec smrti*. Otec je sevěřená komorní hra, jedna z těch, které žijí ve světovém repertoáru. **kr**

[346]

Swinarski, Artur Marya
ALCESTIN NÁVRAT

(Powrót Alcesty, 1958)

Mytologie ve třech jednáních. Přeložil Jaroslav Langer. 5 m., 3 ž. Výprava: hřbitov, sál v královském paláci, hodovní síň. Doba: řecká antika.

Hrdina Herakles prochází hřbitovem, na němž byla před krátkou

dobou pochována mladá a krásná Alcesta, žena krále Admeta, je muž byl darován život pod podmínkou, že někdo vezme na sebe za něho úděl předčasné smrti. Nechtěl se však obětovat ani stoletý děd Filemon, ani starý otec Feres či matka Etra. Nakonec podstoupila smrt za milovaného muže jeho mladá žena. Když se toto dozví Herakles, žádá na smrti — Thanatovi, aby Alcestu vrátil život. Thanatos to učiní, sází se však, že Herakles po Alcestině návratu nevydrží ani den v královském paláci po jejím boku. Hrdina přijímá a odvádí oživlou Alcestu do paláce, kde dozrívá teprve smuteční hostina. Král se bojí setkání s oživlou ženou, jejíž obět tak sobecky přijal. Alcestin návrat u všech pozůstalých vyvolá nejen zmatek, ale přesvědčení, že ona má recept na nesmrtelnost. Rozhodnou se vynutit si jej na ní. Domluví se na tom, že její přítomnost v paláci soustavně přehlíží a pokládají ji stále za mrtvou. Alcesta, dotčena takovýmto přijetím, rozhodne se ještě téže noci vrátit se do hrobky. K tomu jí má posloužit zlatá dýka, natřená jedovatými indickými mastmi, již kdysi dostala od své matky. Stará služka Semiramis, která stejně jako ostatní touží po nesmrtelnosti, se domnívá, že jí právě tyto masti mohou zajistit. Když je jí pak dýka ponechána v rukou, rozhodne se vyzkoušet ji. Je však jasné, že chce-li znovu ožít, musí nejdříve zemřít. Spěchá proto na hřbitov do hrobky, aby tam celou proceduru podstoupila. Namluví o tom také královně Etře a ta se zázračné dýky zmocní, aby si zajistila věčný život. U hrobky se sejdou všichni členové královského rodu a hádají se o právo přednostního použití dýky. Nakonec se dostane na všechny. Když Alcesta s Heraklem přijde na hřbitov, jsou už všichni mrtví. Navždy. I stará ubohá služka. Alcesta zůstává na světě. Rozloučí se se svým zachráncem a ten, dříve než se vydá na další cesty, přiznává **90**

nápadníků a tak nevybíravých v prostředcích, že na své námluvy může jenom doplatit. Učenec se přesto náhodou seznámí s princeznou, která bydlí naproti, vyzná jí lásku a pošle za ní svůj stín, aby ji přesvědčil o učenčově lásce. Za Anunciátiny přítomnosti odchází stín za princeznou. Když se po městě roznese, že se princezna zajímá o učenče, rozhodnou se první ministr a ministr financí, že učenče zničí, a to pomocí přátelství. Neboť jenom přítel může nejlépe zjistit, zač je možno ho koupit nebo kde je nejzranitelnější, a pak ho zabít. Nabídne se jim stín. Zatím se učenec oddává svým záměrům oženit se s princeznou a odejít s ní z království, protože kralování je nesmysl. Doktor ho varuje před těmito záměry, varuje ho i zpěvačka Julia, ale učenec na jejich varování nic nedá. Přichází za ním stín, který se zatím stal po věřencem pro zvlášť důležité záležitosti, a žádá ho, aby podepsal prohlášení, že se princezny vzdává, jinak že bude zabít. Podepíše-li, bude mít slávu a bohatství. Učenec váhá, ale potom podepíše, protože se bojí smrti. Chce princezně vše vysvětlit, ale dříve, než se s princeznou sejde, sejde se s ní stín. Omráčí ji vyprávěním jejích tajných snů, vyzná jí lásku a ukáže jí prohlášení, v němž se jí učenec vzdává. Princezna se rozhodne, že se vdá za stín a učenče odmítne. Přestože ho doktor varuje a varuje ho i stín, že veškerý odpor je marný, učenec se nechce princezny vzdát. Rozhodne se, že veřejně vyhlásí, že králem má být stín. V paláci se scházejí hosté ke svatební slavnosti. Borgia povýšil, stal se novým královským tajemníkem a Pietro velitelem stráží. Učenec má být popraven, ale stín mu dá milost a jmenuje ho svým stínem. Učenec, přestože je úplně sám, odmítne toto jmenování a varuje všechny před stínem, který nemůže vládnout, protože je prázdný a všechny zahubí. Jediná

Anunciata dosvědčí pravdivost učenčových slov. Ale všechno je marné. Konečně použije učenec zaklínadla, které mu poradil doktor, a poručí stínu, aby se vrátil na své místo. Ale než se stín zase stane stínem, je učenec zatčen a odveden na popravu. V okamžiku, kdy je mu useknuta hlava, odletí hlava i stínu. Všichni jsou zděšení. Ministr financí vydá klíče k zázračnému prameni živé vody, který kdysi objevil doktor, aby byl stín vzkříšen. Protože ale živá voda křísí jenom dobré lidi, musí vzkřísit nejprve učenče, neboť na stín tato voda neúčinkuje. Tím je zároveň podán důkaz, že stín je jenom stínem. Princezna odmítne stín a chce si vzít učenče. Ale ten ji odmítá a odchází z království s Anunciátou. A stín se stane zase jenom stínem. **dr**

[353]

Toman, Josef

SLOVANSKÉ NEBE

(1948)

Komedie o třech dějstvích. 8 m., 7 ž., 1 dítě, kompars. Scéna: háj. Děje se v slovanském dávnověku.

Do slovanského nebe, jemuž vládne mocný Perun po boku se Zlatou bábou a celou suitou bohů, přivede bohyně Mořena dva lidi. Je to Čech a jeho mladá žínka Meduna, kteří ve svůj svatební den zmrzli. Oba mladí lidé se Perunovi zalíbí a dovolí jim, aby zůstali v nebi v jeho družině, což je vyhrazeno jen zvlášť zasloužilým duším. Ale Čech s Medunou se nechovají jako druží. Začnou v nebi hospodařit a převrací celé nebe naruby. Zlatá bába v nich pozná vybranou dvojici, které dala s ostatními sudíčkami do vínku, aby založili nový lidský rod. Poprvé se zdá, že je její proctví chybné. Zlatá bába nechápe, jak se to mohlo stát, ale jen do té doby, než pozná, že Čech s Medunou nejsou mrtví a do

město osvobodí. Když se drak v jedné ze svých podob objeví, vyzve ho Lancelot na souboj. Drak chce Lancelota zabít hned, ale archivář ho upozorní, že podle vyhlášky, kterou drak sám vydal, to není možné. Souboj je tedy odložen. Vyhledka na osvobození ovšem nijak obyvatele města nenadchne. Už si na otroctví zvykli a zdá se jim, že je lepší mít vlastního draka, kterého už znají, než draka cizího, na nějž si budou muset teprve zvykat. Lancelota tento postoj překvapuje a to ještě netuší, že se drak uchýlil ke lsti, že dal Elze dýku a nařídil jí, aby Lancelota zabila. V této lsti mu pomáhá i Henrich, Elzin ženich, který Elze sdělí, že dosáhl na drakovi svolení k tomu, aby se Elza za něho provdala, jestliže Lancelota probodne. Drak si potom vybere jinou pannu a Elza bude moci žít. Městská rada se dokonce obrátí na Lancelota s návrhem, aby přijal odstupné a nechal draka na pokoji. Když Lancelot odmítne, dají mu radní tak mizernou výzbroj, že by musel každý boj prohrát. Ale ani to Lancelota od boje neodradí. Posílaje ho jednak láska k Elze, ale také důvěra tkalců, čepičáře, kováře a houslaře, kteří na něj čekají už mnoho let a kteří ho vyzbrojí velmi užitečnými zbraněmi: kouzelným létajícím kobercem, čepicí, která činí člověka neviditelným, kouzelným mečem a kouzelnými houslemi. S pomocí těchto zbraní a s pomocí kocoura a oslíka Lancelot draka zabije. Sám je ale těžce raněn a po boji zmizí. Toho využije purkmistr, strčí do vězení tkalce, čepičáře, kováře i houslaře, Heinricha jmenuje purkmistrem a sebe prohlásí za hrdinu, který porazil draka. Zároveň se rozhodne, že se ožení s Elzou. Nijak mu nevadí, že národ je proti a že tajně píše na zdi první lásku Lancelotova jména, že Elza je proti a že archivář se nedá podplatit, aby uznal purkmistra za národního hrdinu.

Ale než se podaří dokončit svačební obřad, objeví se ve městě Lancelot. Už měsíc se toulal s kouzelnou čepicí na hlavě městem a viděl, co všechno purkmistr se svými pomahači napáchal. Osvobodí své pomocníky, purkmistra strčí za mříže a ožení se s Elzou. Ale nežije šťastně až do smrti, jak by se v pohádce dalo předpokládat, protože ho čeká nejtěžší boj. Boj proti otroctví, které se uhnízdilo v duších a srdcích obyvatel města.

Jevgenij Švarc (1896—1958), ruský a sovětský dramatik a filmový scenárista. Další hry: *Nahý král*, *Sněhová královna*. dr

[352]

Švarc, Jevgenij

STÍN

(Ten', 1940)

Férie ve třech dějstvích. Přeložil František Vrba. Vydal Orbis 1963. 13 m, 5 ž, komp. Výprava: pokoj v hostinci, park, ulice před palácem, sál v královském paláci.

Mladý učenec, historik, dobrý člověk, přišel do jisté malé země, aby tu studoval její historii. Ubytuje se v hostinském pokoji, v němž kdysi bydlel Hans Kristián Andersen. Hostinec patří Pietrovi, jehož dcera Anunciata se do učenice zamiluje. Upozorní ho na to, že země, v níž právě je, je zemí, kde pohádky jsou pravda. Učenec se seznámí také s krásnou, ale krátkozrakou zpěvačkou Julí a novinářem Césarem Borgiou, který učenice podezřívá, že přijel proto, aby se oženil s princeznou, která, podle závěti zemřelého krále, se má provdat za neurozeného člověka. Borgia varuje učenice, aby to nedělal, protože princezna má tolik

94

Thanatovi jeho pravdu. Vždyť na lidské hlouposti smrt vydělává vřady. — Vtipná, konverzačně napsaná parafráze tradičního mytologického námětu může být v inscenaci dobrého souboru účinnou kritikou lidských slabostí.

Artur Marya Swinarski (1900) je současným polským spisovatelem, z jehož tvorby vynikají zvláště osobité a vtipné parafráze antických a mytologických námětů (*Achilles a panny*, *Ara-rat*, *Legenda o moudrém muži*.)

[347]

Szakonyi, Karoly

OMLUVTE PORUCHU

(Adášiba, 1970)

Komedie o dvou dějstvích. Přeložili František Stier a Valeria Sochorovská. 5 m, 3 ž. Výprava: pokoj. Doba: současná.

Rodina Štastných se schází každý večer u televizoru a to je stmeluje. Je to také jediný prostředek, který ještě tuto rodinu, skládající se z několika sobě v podstatě zcela již cizích lidí, drží pohromadě. Zklamanou rozvedenou dceru Vandu, syny, idealistu Říšu, jemuž rodina nerozumí, a úspěšného arogantního Edu s jeho užvaněnou ženou Sášou. Veleknězem této rodinné sešlosti, který slouží každovečerní televizní mši, je důchodce otec Štastný a tomu ministruje jeho manželka a ochrnutý soused pan Kožešník. Zatímco v televizi běží program, hovoří se tu nejen o běžných denních událostech, o koupi pozemku, stavbě garáže, o nákupu cihel apod., ale i o věcech daleko závažnějších, o Vandině neúspěšném manželství, o jejím pracovním debaklu a o jejím marném hledání náplně života. Průměrnost těchto lidí a jejich neschopnost jakékoli lidské komunikace, vzájemná neúčast a neporozumění jsou otravné a do nebe volající — ale ani Bůh jim

nepomůže. A ten se také v jejich rodinném kruhu objeví. Je to podnájemník Christos, kterého přivádí Říša, zapálený a nadšený. Christos se pokouší rodinu zachránit — ale nikdo si ho téměř nepovšimne kromě Vandy, která v něm však vidí jen objekt svého potenciálního sexuálního a snad i citového využití. Žádné kázání ani žádný zázrak — uzdraví dokonce i ochrnutého pana Kožešníka — Christosovi nepomůže, aby probudil rodinu Štastných z její posedlosti televizní obrazovkou, jejíž světlo ozařuje jejich rodinný život falešným přívitem štěstí a vzájemné lásky. Z této posedlosti je nevyburcuje ani Říša, jemuž Christosův neúspěch způsobil definitivní zklamání a který nepovšimnut a nepozorován odchází navždy z domova, aby se pokusil zachránit aspoň sám sebe.

Karoly Szakonyi (nar. 1931), maďarský spisovatel, dramatik a rozhlasový scenárista. Sd

[348]

Szigligeti, Ede

LILIOMFI

(1849)

Komedie se zpěvy a tanci o třech dějstvích. Upravil Desző Mészöly, hudbu složil István Sárközy. Přeložili Sándor Kosnar a Ota Ornest. Vydal Orbis Praha 1957. Hudební materiál zapůjčuje Dilia. 10 m, 5 ž, kompars. Výprava: měšťanský byt, hostinská zahrada, hostinské pokoje. Děje se roku 1830 v Kolozsváru a Telegdu.

Profesor Szilvai svěřil osiřelou Maryšku, jejímž je poručníkem, do výchovy a péče stárnoucí Kamily. Do Kolozsváru, kde obě žijí, přichází kočovná herecká společnost a její přední herec — Liliomfi — se ubytuje u Kamily. Kamila i Maryška se zamilují do Liliomfiho, ten opětuje lásku mladé Maryšce, ale vychovatelka Kamila se domnívá, že miluje ji.

91

Oba mladí chtějí uzavřít sňatek, Maryška je okouzlena divadelním prostředím a touží se stát herečkou. Opatrovník Szilvai, který přijíždí do Kolozsváru, se sňatkem pochopitelně nesouhlasí, aniž by Liliomfiho viděl. Kamila se dozvěděla o svém omylu, proto podporuje Szilvaie a ten Maryšku odváží z Kolozsváru, protože jí chce provdat za svého synovce. Liliomfi svou milou sleduje, používá různého přestrojení a svého hereckého umění, až po řadě komických situací vyjde najevo, že Liliomfi je profesorovým synovcem a také jeho dědicem. Szilvai za této situace nemá proti sňatku námitek, pod jednou podmínkou, že se oba mladí lidé vzdají divadla a vrátí se na profesorův statek. V opačném případě hrozí vydědění. Maryška a Liliomfi volí však raději chudobu, než by se vzdali divadla a odjíždějí s kočující divadelní společností.

Ede Szigligeti (1814—1878), vlastním jménem Jozsef Szathmáry, herec, režisér, divadelní ředitel a praktik, se proslavil jako autor svým Liliomfim. Hra nese výrazné prvky autobiografické. **Ko**

[349]

Šamberk, František
Ferdinand

PALACKÉHO TŘÍDA Č. 27

(1884)

(V úpravě Drmola to zařídí aneb Ať žije otec národa, 1970)

Fraška ve třech dílech. Úprava J. Kopecký. 10 m, 4 ž. Výprava: před nádražím, výčep, krám, před domem, salón bankéře, pracovna, dílna. Vydala DILIA.

Veřejný posluha Drmola vše zařídí. Teď je na nádraží a vidí, že Nanynka Kulichova, dcera Žižkovského ševce, přijela s nějakým panem. Současně také přijela jedna dáma, kterou sleduje ban-

kéřův syn Hynek Trnka. Švíčko Pepík zamění těm ženám krabice. Neznámá odjíždí fiakrem a Hynek zaslechne jen: Palackého třída 27. — Hynek se svěřuje příteli Vilémovi a ten za jemu, že miluje jeho sestru Jarmilu. Hynek posílá Drmolu s kyticí za svou neznámou. Drmola je přesvědčen, že je to Nanynka, ale ta má bohatého nápadníka. — Nanynka se zatím mucká s tovaryšem Matějem, to on byl s ní tajně ve Všenorech. Ale přichází její otec s panem domácím Buňkou, který je rozhodnut dneska dohodnout svatbu. Drmola mu radí jak na to, neboť prý má soka. Buňka uražen odchází, otec Kulíšek zuří. Drmola radí uvážení. Zpovídají Nanynku. V krabici nejsou boty, které zákazník vrátil, nýbrž dámské prádlo. Kulíšek laje dceři a proklíná jejího svůdce. Přichází Vilém a Hynek s kyticí. Drmola to dostane ode všech, jak to zařídil.

K Trnkovým přichází Vilém, potlučený, jak ho mistr Kulíšek honil a bil. Do salónu otce Trnky vtrhne rozzuřený Kulíšek. Vyčítají si vzájemně chování svých dětí. Přijde i Buňka. Trnka spěchá na burzu a dá jim přinést pro uklidnění hodně vína. Zatímco popíjejí, Vilém zajde za Jarmilou, ale jeho pronásledovatelé ho tam si zavřou. Když se Trnka vrátí, přivádí sem důležitý Drmola Nanynku s Matějem, kteří vysvětlují Trnkovi, že to byli oni spolu ve Všenorech. Trnka dá vzbudit oba Žižkováky, kteří podlehlí vínu, a skryje Nanynku s Matějem. Kulíšek pracně vykládá, jak zavřeli Trnkova syna s nějakou slečnou. Ale vtom přichází Hynek, nešťastný z toho, že už bezvýsledně prohledal všechny pražské Palackého třídy. Když se otevřou oboje dveře, vyjdou z nich k překvapení otců dva nečekané páry. U Kulíšků nadávají Nanynka s Matějem na Drmolu. Vilém s Hynkem je před otcem zavírají i s Drmolou, aby jim dělali garde. Chtějí zřejmě mladým po-

moci. Kulíšek je rozezlen na Drmolu, kvůli němu se dostal až na policii. Hynek žádá teď na Buňkovi satisfakci za to, že zavřel Viléma s jeho sestrou. Ale Buňka je bázlivý, za žádnou cenu se nehodlá bít, Nanynka ho nechce, že je zbabělec, a on odchází. Nakonec přijíždí Julie, ona Hynkova neznámá, kterou objevil Pepík v nejnovější, vinohradské Palackého třídě. A když přijede ještě Trnka s Jarmilou, jsou tu najednou tři páry připravené k svatbě. — Fraška je zpeřena řadou míst pro němohru. Předpokládá několik dobrých komiků v souboru a skrývá jedno nebezpečí: přehrávání. **kr**

[350]

Škvarkin, V. V.

SOUDNÝ DEN

(Strašnyj sud, 1940)

Komedie-vaudeville o třech dějstvích. Přeložil Leoš Suchařípa a Břetislav Storek. Vydal Orbis 1958. 7 m, 7 ž. Výprava: soudní síň, část dvou chat s verandami.

Tajemník Andrej Blaževič a jeho kolega Štěpan Popletkin se ocitli na lavici obžalovaných pro úplatkářství. Popletkinovi se totiž nechtělo na dlouhou služební cestu a požádal svého kolegu Blaževiče o přímluvu u ředitele, aby ho této povinnosti zprostil. A protože Blaževičova přímluva přinesla žádaný výsledek, poslal vděčný Popletkin Blaževičovi zlaté pouzdro na cigarety a přiložil průvodní dopis. Jenže celá věc vyšla najevo a oba se musí před soudem z tohoto činu zodpovídat. Aby se vyhnuli trestu, vypovídají oba u soudu tak, že vlastně nešlo o žádný úplatek, ale o Popletkinův dárek Blaževičově manželce Anně. A protože průvodní dopis je stylizován tak, že je možno vztáhnout jej na Annu, soud jim uvěří a vynese osvobozující rozsudek. Záhy se ale ukáže, že se

sice vyhnuli jednomu malému, ale daleko větší malér je čeká. Musí totiž v dohodnuté komedii pokračovat. Do celého případu se vloží příbuzní obou úředníků a z Popletkinovy fiktivní nevěry vznikne skandál. Blaževič se s Annou rozvede a ožení se s neteří svého ředitele, protože se domnívá, že si tím zajistí kariéru. Jenže jeho druhá žena Valentina, která svým nákladným životem přivedla do vězení již několik svých manželů, připraví Blaževičovi pravé peklo. Ale ani Popletkin na tom není lépe. Když se o jeho nevěře dozví jeho manželka, i ona mu připraví pravé peklo. Marně se Popletkin snaží přesvědčit ji, že to všechno bylo jenom na oko. V nouzi nejvyšší se Popletkin i Blaževič rozhodnou, že je pro ně lepší se dát zavřít pro úplatkářství než snášet hrůzy rodinného života. A tak se oba seberou a odcházejí znovu k soudu.

V. V. Škvarkin (nar. 1894), sovětský dramatik. Další hry: Cizí dítě, Obyčejné děvče. **dr**

[351]

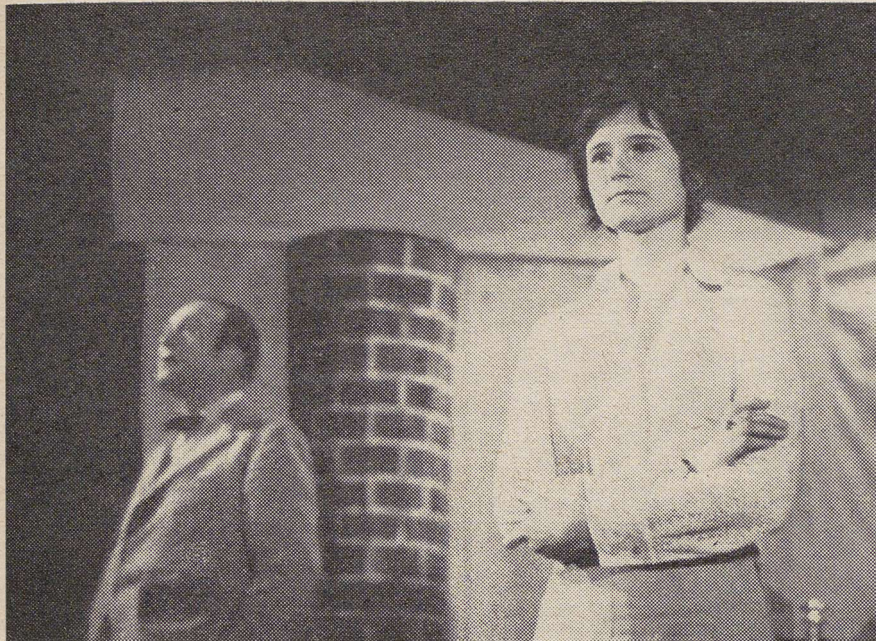
Švarc, Jevgenij

DRAK

(Drakon, 1943)

Pohádka ve třech dějstvích. Přeložila Eva Sgallová. Vydal Orbis 1962. 19 m, 6 ž. Výprava: kuchyň s velkou pecí, náměstí se studnou a radnicí, sál v purkmistrově paláci.

Do městečka, v němž žije architekt Charlemagne a jeho krásná dcera Elza, přijde jednoho dne potulný rytíř Lancelot. Od Elzina kocoura se dozví, že v městečku panuje už čtyři sta let zlý drak, zplozenec války, který má tři hlavy a tři různé podoby. Obyvatelé ho musí živit a odvádět mu každoročně jednu pannu. Letos je právě řada na Elze. Elza, do které se Lancelot zamiluje, je už smířena s osudem. Ale Lancelot se rozhodne, že draka zabije a

Záběr J. Červeného z inscenace ZK Motorlet „Půlnoční vlak“

ŠKOLENÍ JIHOMORAVSKÉHO KRAJE

Krajské kulturní středisko v Brně připravilo celoroční studijní kurs pro vedoucí divadelních souborů a členy poradních sborů se zcela nebývalým rozsahem a úrovní. K otázkám divadla a dramatu přednášejí nejpřednější brněnští odborníci, vysokoškolští pedagogové, profesionální divadelníci. Ke každé lekci je organizována společná návštěva divadelního představení brněnských profesionálních scén, po níž následuje beseda s tvůrci inscenace. Bez titulů uváděná jména Arтура Заводského (dějiny světového divadla), Věry Fridrichové (scénografie a kostýmnictví), Aloise Vobejdy (scénická praxe) a Zdeňka Dopity (kritika) jsou zárukou vysoké odborné úrovně. Setkání s brněnskými divadelníky a besedy s nimi po představeních vzbuzují u všech přítomných značnou aktivitu a přinášejí hluboké zážitky i živé poznatky pro vlastní praxi frekventantů. Z jednoho takového setkání jsme ve zkratce zaznamenaly několik dojmů.

Věcné údaje: Brno, 14. 11. 1971. Předmět — Shakespearova Bouře v Divadle bratří Mrštíků. Aspekty — režijní pojetí Bouře a volba kosmické koncepce na základě hypotéz, jimž se v odborném světě neříká „vědecké“ — aneb Nebojte se citátů! Souvislosti mezi poznáváním světa skrze umění v oblasti fantastična — science fiction a právem na básnickou fikci dle Aristotela („Úkolem básníka není podávat to, co se skutečně stalo, ale co by se stát mohlo“) aneb Katarze je možná.

Otázky a odpovědi z besedy:

Proč se u nás Bouře tak málo inscenuje — v čem je její obtížnost?

Protože je to dílo zdánlivě jednoduché a přehledné, ale ve skutečnosti komplikované, hluboké, složitě propojované. Chybí mnohdy větší dávka odvahy a odrazuje nedůvěra.

Lze zlo odstranit, nebo jenom ujařmit? Je-li Ariel kusem pralátky uvolně-

né geniálním mozkiem člověka — Prospera, je v dobrých rukou. Na světě jsou však stále ještě Antoniové a Kalibani, reprezentanti odlidštěného společenského zla i malosti nejnižší lidské psychiky. Jedním z úkolů inscenátora je tedy nejen odpověď na metafyzické otázky o životě a smrti, ale také etické otázky dobra a zla, které nelze vždycky hned vymýtit, ale proti němuž je nutno neustále bojovat, jinak by zlo zaplavilo svět.

Jaké další možnosti ještě přináší Bouře jako renesanční dílo bouřlivé a rozporuplné doby? Přijde si na své i poezie, klauniáda, lyrika lidské lásky, zamyšlení nad hranicemi lidské existence?

Ano. Snad i strach o osud světa (naš starý známý!), melancholie nad uplýváním času („nejž nelze zastavit“), smutek nad věčným lidským odcházením a — cokoli chcete! Chcete-li cokoli, najdete to tam. Nechcete-li ovšem nic — nic tam nenajdete. Záleží totiž tak trochu na vás.

Poznámka na okraj: Milan Pásek se dostavil mezi nás po premiérovém vypětí svěží, duchaplný a svůj. Besedu vedl s příslovečným elánem a upřímností, které odzbrojovaly. A to ještě nikdo z nás nevěděl, že seděl dlouho do noci s hercem DBM V. Pfeiferem, který v roli Prospera slavil své životní i herecké jubileum. (A že z našeho shromáždění pospíchá na mimořádnou zkoušku Bergovy opery Lulu.)

Ptáte se, jak je to možné? Nevíme! Milan Pásek je už prostě takový. Slíbil a přišel. Udělal si čas. V dnešní době, kdy nikdo nemá na nic čas, je to k zamyšlení. Asi k tomu nestačí vrozená dynamičnost, je potřeba ještě něčeho. A snad právě tomu, co je v každém z nás navíc, vděčí ti ostatní za své sváteční chvíle. U Milana Páska děkujeme však i jeho životní posedlosti uměním, jeho nekonformnímu postoji k lidem v divadle světa, kde máme každý svou roli. Náš dík patří také všem, kdo nám umožnili toto nevšední setkání.

EMA STALEVA a
JINDRA OKLEŠTKOVÁ,
frekventantky uvedeného školení

● Informační zpravodaj KKS a KV SČDO v Ústí nad Labem přinesl z pera Igora Dojivy rekapitulaci sezóny 1970–71. Citujeme z ní závěrečnou pasáž: „V každém kumštu, a tedy i v divadle, vždy o něco jde. My máme tu nevýhodu, že umělecká kvalita představení je do určité míry předem dána kvalitou dramatického textu. (Je ovšem pochopitelné, že se i vynikající text dá také vynikajícím způsobem „zabít“!) Ale přehled mluví v náš prospěch a nelže. Říká, že v na-

šem kraji jde ochotníkům opravdu o dobrý kumšt v jakémkoli žánru. A to je velice potěšující. Opravdu se zatím nemusíme stydět za dramaturgii souborů v našem kraji. Až budou k dispozici přehledy za více sezón, bude možné zamýšlet se i nad dramaturgií jednotlivých souborů, o kterých zatím v krajské komisi víme jen to, že existují. Nelze v žádném případě upřít — a naše krajská dramaturgie to opět plně prokazuje — že ochotníci jsou si plně vědomi společ-

enské funkce své dobrovolné práce pro sebe i pro desetitisíce diváků.“

● Pražský divadelní soubor ZK Motorlet sehrál v prosinci 1971 v obci Dolní Čermná ve východních Čechách hry Jedenáctý v řadě a Půlnoční vlak. Hlavním cílem vzájemné spolupráce bylo oživení činnosti místního souboru. Podarilo se — v Dolní Čermné se zase po letech ozvali místní ochotníci a uvedli Blázinec v prvním poschodí.

SLABIKÁŘ AMATÉRSKÉ SCÉNOGRAFIE

MILOŠ HONSA

Doba renesance je největším pokrokovým převratem, který do té doby lidstvo prožilo. Do Čech ji přinesli zedníci, kameníci a štukatéri se staviteli od luganského jezera. Zdomácněli u nás a vytvořili českou renesanci. (Letohrádek Hvězda, Španělský sál, Ungelt, Schwarzenberský palác, Matyášova brána, Litomyšl, Telč, Třebíč, Tábor, Levoč, Budějovice atd.) Nábytek je vyráběn lehký, čalouněný sametem, vroubený třásněmi, zdobený dřevy, perletí a kovy, je natírán i zlatem. Tkají se u nás koberce, gobeliny. Vyrábějí se krajky a výšivky. Keramika. Knihtisk.

Architektonický řád renesance se vyvíjel z románských typů. Sloupy a pilíře jsou spojeny kruhovým obloukem. Celé stavby jsou klidné a proti gotickým stavbám nižší a širší. Stíty jsou členěné římsami a drobnými pilastry, korunované často obloučky a baňkovými nástavci. Portál sklenutý půlkruhovým obloukem je bohatě zdoben.

Doba baroka se vyznačuje přehnanou plastikou a dekorativní přesyceností architektonického díla, nadbytkem detailů. prudkými kontrasty a perspektivními i barevnými a světelnými efekty. Nábytek byl vykládán bronzem, zlatem, perletí, vzácnými dřevy. Tvar byl pokrivený. Sedací nábytek se opatřoval rákosovým pletivem. Kvetlo řezbářství, zlatnictví, kovo- tepectví a zahradnictví.

Nejkratší dobou působení byla doba rokok a. (Ludvík XV.) Je to sloh manýrovitý, vyumělkovaný, dekorativní, sloh interiérový, sloh detailu. Koberce, těžké záclony, portréty, drapérie, třásně, stěpce. Bílý, stříbrný nebo zlatý štuk. Tvary jsou lasturové, síťované, mřížkové, neso- uměrné. Nábytek je pohodlný a přizpů- sobený lidskému tělu. Je čalouněný kvě- tinovými vzory z anglického kvalitního ripsu, dřevo je barveno olejovými nebo křehkými světlými barvami. Vyrábějí se tabatěrky, krabičky, pouzdra.

Třetí čtvrtina 18. a druhá čtvrtina 19. století, odraz doby po Velké francouzské revoluci, přináší klasicismus. Je napodobením římské architektury, vnější znaky mají tvarosloví helenské. Vliv antického umění se uplatnil zejména ve Francii za prvního císařství. Odtud název empire (císařství). U nás se nový sloh příliš neprojevil. Měšťanstvo mu vtisklo svůj ráz a nazývalo ho měšťanským em- pirem. Posměšně „biedermaier“. (Biedermayer, původně typická figura měš- táka z humoristického mnichovského ča- sopisu „Fliegende Blätter“ — bodrý pan Mayer.) Nábytek vyřezávaný s bronzovým kováním, potahovaný látkou zdobenou de- korem tak, jako jsou zdobeny dekorem ubrusy, pokrývky, dečky, skříňky, por- celán, svícny. Na zdech obrazy různých krajin, zátiší, pastýřské výjevy. Zdi se malovaly ornamentem, srdéčka, lístky, květy v naturalistickém provedení.

Na přelomu 19. a 20. století se objevuje secese. Ujala se v zařízení interiéru. Vyznačuje ji nádherná a plnost plastické výzdoby zdí, užívání skla (barevná okna), keramiky (barevné dlaždice), mo- saika (kovu) mřížoví oken, zábradlí, bal- kónů, plotů. Ornament byl naturalistický. Stylizoval rostliny (leknín, blatouch, svačec, jmelí, vavřík, šípek), zvířecí

i lidská těla (páv, rajka, motýli...) a používal i motivů orientálních. Na před- mětech byl dekor tak přehnaný, že často nebylo možno poznat účel předmětu. Váza se podobala stvolu květiny, stolní lampa váze, kalamář rybě, nádoba lastuře atd. Převládaly sladké barvy. Materiál se na- podoboval. Železo bylo zlatem, sklo dra- hokamy. Nábytkové řezy vycházely z po- dobných dekorů. Tvar střídmy, jednodu- chý.

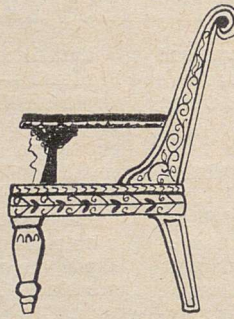
Lidové umění se nám zachovávalo až z pozdní gotiky a jeho forma se u nás udržela až do poloviny 17. století. Do poloviny 19. století se vyvíjí, přibírá for- my pozdní renesance a baroka. U malby, výšivek, krojů. Architektonické a náby- tkové vzory si lid přizpůsobil podle svého citu a vkusu s dobrým smyslem pro vlast- nosti materiálu a pracovní techniku. Nej- starší selské obydlí je jedna jizba bez ko- mínu s otevřeným krbem. Později je troj- dílná. Sín s pecí, jizba a komora. Vnitřek je nízký, obilný vápnem a opatřený du-

bovým vyřezávaným stolem, lavicemi, žid- lemi, truhlou. Ozdobou je misník s ke- ramikou. Obrazy malované na skle. K vý- zdobě se používá výšivek.

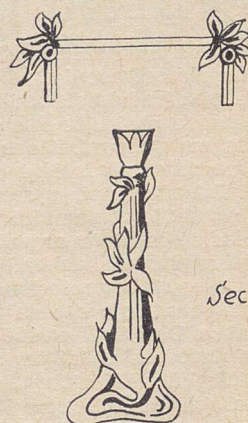
Součástí scénické výpravy jsou rekviz- ity. Je jich zapotřebí k dotváření scé- nického děje, situací a historické sku- tečnosti. Bohatý výběr rekvizit poskytuje Divadelní služba v Praze 1, Masná ul. 15. Jinak musí pracovat schopnost a fantazie amatérského výtvarníka a jeho spolupa- covníků. Nepodceňujte rekvizity, jsou dů- ležitě a jsou nutné! K nim náleží i zbroj, zbraně všeho druhu a všech dob. Na dy- kách vidíte jasný vývoj od pravěku, od kosti, kterou člověk brousil a broušením měnil tvar a dostával ostrou hranu a po- znával její význam. Ve vývoji zbroje a zbraní bylo 14. století dobou přelomu. Objevují se palné zbraně, mění se i způ- sob bojového odění. Zbrojní řemeslo v Če- chách drží krok se soudobou Evropou, v mnoha směrech razí nové cesty vojen- ského umění. Domnívám se však, že místo slov je cennější, mluví-li obraz. Je přesný, protože historikové nám jej zachovali v popisu a z větší části v muzeích.

Rokoko

Empir

Secese

Arabská dýka

Keltská dýka

Bronzová řecká dýka

Římský nůž

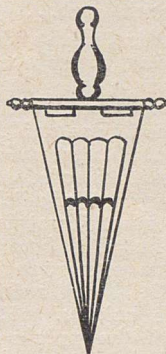
Bronzová dýka

Egyptská dýka

Dýka z XV. stol.

Německá dýka z XVI. stol.

Francouzská dýka ze XVII. stol.

DIVADLO JE ŽIVEL

PAVEL BOŠEK

Řeka pod mostem klidně uplývala. U prapodivně z reklamních tabulí a panelů stlučené boudy s nápisem PŮJČOVNA LODĚK – VANĚK A. se vyhřívali na jarním sluníčku dva dědové – kamarádi. Loďky se pohupovaly u dřevěného přístavu, každá měla své jméno. Dvanáct loďek, dvanáct jmen vnoučat dědy Vaňka. Adélka, Jirka, Venda, Klárka, Toník I., Toník II., Toník III., Toník IV., Toník V., Jakub, Anička a Vanda.

Dopolední posezení bylo jejich. Scházeli se rok co rok, jak jen sluníčko povykouklo. Za půjčovatelem loďek Vaňkem A. přicházel jeho kamarád Josef. Dopoledne měl volno, od oběda až do večera se musel starat o svého jediného vnuka Pepiho.

Seděli a klábosili.

Ticho načal děda Vaněk – lodní půjčovatel: „Copak, že se tu neukázal ten tvůj kluk. Jindy tu byl každé odpoledne a teď jsem ho dobrý týden ani nezahlídl!“

„Ten je teď samý divadlo. Dneska mají tu ... premiéru ... měl bys jít Toníku se mnou ... budou hrát jenom děti ... sestavil to učitel Martinec ... znáš ho, jeho táta byl trafikantem na vršku ...“

„Popleta ... dvakrát se mi topil, jakpak bych ho neznal ...“ přitakal Vaněk, ale bylo vidět, že má na srdci něco úplně jiného. Svůj jarní příběh, který vypravuje rok co rok, když se po dlouhé zimě zase sejdou na lavičce. „Šel bych na to di-

vadlo s tebou, ale nemůžu opustit živnost. Přijdou študáci a všechny vnoučata budou v pernamentci ...“ ukázal na loďky.

„Jak chceš,“ řekl děda Josef a ubalil si novou cigaretu. „Já si myslím, že takový divadlo je důležitý. Rozvíjí to fantazii ...“

„Až moc. Pro to jsem vždycky byl. Ještě když byly děti maličké, tak jsem si s nima hrál na všecko možný. To víš ... divadlo se nehrálo místo školy. Když přijel cirкус, to byl svátek. Ale my doma rozvíjeli fantazii jak jen to šlo!“

„Fantazie je potřebná i pro důchodce ...“

„Třeba jsme si hráli na les. Měli jsme v Jaroměři velké pokoj, podlaha byla natřená zeleně. Tak jsem koupil pikslu borůvek, rozsypal ji po té zelené podlaze, dětem jsem dal hrníčky a sbírali jsme. Kdo nedýchal zhluboka, dostal pohlavěk ... A když jsme borůvky posbírali, nebožka udělala borůvkový koláč ... no a pak umyla podlahu. Něco se rozšlepe i v lese ...“

„Jak by ne ...“ přitakal děda Josef a cítil, že se blíží ta chvíle, slavnostní chvíle, spíš jarní slavnost, kdy se děda lodní půjčovatel dá do vzpomínání na mládí. Děda Josef to už slyšel mockrát, ale nikdy se tomu nesnažil vyhnout. Příjemně se mu poslouchalo, a protože to znal jak své boty, mohl si přemýšlet o svých věcech ...

Divadelní sál nového kulturáku byl naplněn do posledního místečka. Rodiče, prarodiče, spolužáci. Šumělo to jako v úle, opozdilci se prodírali na svá místa. Zhasíná světlo, před oponu předstupuje učitel Martinec. V krátkém, půl hodinky dlouhém projevu oznamuje, že žáci předvedou žertovnou hříčku Liška Matka a zvířátka. Když ho vymotali ze opony, smích v hledišti přerazil – gong!

Chvilě ticha. Konečně se podařilo na jeviště dostrkat lišku Matku zářkyni Suchařípovou. Jakmile vstoupila na prkna znamenající svět, zapomněla svůj text. Zato kuřátka Vopálecká a Suchánková pobíhala a pípala ostěšest.

Děda Josef s napětím čekal, až se objeví jeho vnuk. Měl sehrát úlohu nenáročnou, leč hlučnou – štěkajícího psa Flíčka.

Liška Suchařípová ze sebe ještě nevypravila ani slovo. Stála a se slzou v oku hleděla na pípající kuřátka. Zřetelně bylo ze zákulisí slyšet učitele Martince. Všechno marně. Učitel vypustil na jeviště další zvířátka. Některá se snaží Lišce Suchařípové napovědět ... Marně. Sál se baví, protože kuřátka chvílemi padají, chvílemi honí bezradnou a němou lišku. Děda Josef se nadýmá pýchou, protože v tom zmatku poskakuje i jeho vnuk Pepi a štěká a cení zuby. Děda se dívá na okolosedící diváky a pozoruje, umí-li výkon jeho vnuka náležitě ocenit. Umí. Sál se baví, hlasitě se směje, jen hlavní představitelka liška mlčí. Honička na jevišti neustává, napovídání učitele Martince ustalo. Bác! Na jeviště přibíhá medvěd. Věru překvapení, na družstevním statku jihočeské visky se z ničehož nic objevuje medvěd.

Učitel Martinec se už nevydržel dívat na zkázu svého díla, popadl v rekvizitárně kostým medvěda, bůhví z jaké hry, a směle vyrazil mezi českou domácí zvířenu. Když se tak potácel mezi kuřátky, slepičkami, kočičkami a pejsky, aby

Kresba N. Roháčová

se dostal k uchu lišky Suchařipové, zvířátka přidala na tempu dovádění a sál na smích. Sem tam dostalo kuřátko od medvěda pohlavek, pejsek štulec — malí diváci se bavili dvojnásob.

Konečně se dostal medvěd k lišce. Něco jí pošeptal, liška Matka došla na rampu a vyhrkla: „Jsem liška Matka!“ Zazněl úvodní text...

Na jeviště vběhlo dalších dvacet kuřátek a poskakovalo po vrstvě krepového papíru, který se po jevišti povaloval po úvodní honičce. Papírové kostýmy se snášely do hlediště. Když se podařilo medvědu Martincovi udělat jakžtakž pořádek, dostavila se nová pohroma. V zákulisí usínal školník Podaný — oponář, protože na stažení opony bylo věru příliš brzo. Hlava mu klesla na stranu a zatlačila knoflík s nápisem TOČNA. A začal rej! Točna se dala do pohybu, točila se a nepřipravená zvířátka začala odlétat s jeviště na všechny strany. Nožičky ten nápor nevydržely. Děti dopadaly na klín diváků a jedno, docela to nejmenší kuřátko se sveřepě drželo nohou medvěda Martince a točilo se s ním iako na nějaké artistické produkci.

I tato nechtěná tělovýchovná vložka byla přijata aplausem. Po přestávce vystoupil pěvecký sbor a taneční kroužek. Ale v paměti zůstane liška Matka, družstevnice.

Když se druhý den dědové sešli před Vaňkovou lodní půjčovnou, spustil Vaněk hned ten svůj každoroční jarní příběh, aby snad zase děda Josef nezačal otravovat s divadlem...

„Možná už jsem ti to povídal, ale to nevdá... V Břevčenicích jsem sloužil jako mladší pyrotechnik a odpalovač první třídy. A tam jsem dostal svůj první samostatný úkol. Odpálit levou polovinu

dvojdomku, aby mohli postavit silnici. Dva dny před odstředím jsem obešel v okruhu dvou kilometrů všechny nájemníky a obchodníky, aby jako v době výstřelu byli raději někde v polích... A pak... buch a řach a řach! Kouř červený jako oheň, kouř z řítících se cihel a levá polovina dvojdomku je v troskách, jak bylo naplánováno. Nová silnice má volnou trasu... Jenže pak, Josef, nevěřím svým očím. Z druhé poloviny dvojdomku, z té, co zůstala stát, pootevřenými dveřmi vylézá ustrašená rodina. Matka s dítětem na ruce, za nimi hlava rodiny, všichni posypáni červeným cihlovým prachem. Josefe, nemusím ti povídat, že jsem zůstal jako omráčený. Červená rodina udělala krok kupředu, já couvnul. Když jsem odpálil levou polovinu dvojdomku, seděla rodina v té pravé polovině u oběda. Po chvíli jsem si zhluboka vydechnul, doběhnul k nim a začal je ohmátávat. Jestli jsou celí, jestli jsou sen, nebo skutečnost... Prostě, člověk musí bejt chytřej jako had na skále. No a pak jsem vzal raději tohle lodní půjčovnictví...“ Vaněk dovprávěl a šťouchnul do klímbajících dědy Josefa.

„Máš pravdu, Toníku!“, zamžoural Josef.

„A co včera divadlo?“

„Škoda, žeš nemohl. Pepi byl ohromnej. Dneska odpoledne se přijde pozvít na Adélce. Ale ten učitel Martinec byl určitě na vojně u těch pyrotechniků taky!“

A mlčky pozorovali uplývající řeku. Moudrou, zalitou sluníčkem. Klidná řeka je jistota. Neklidná je živel.

A divadlo je živel, jak říkává učitel Martinec.

PŘEHLED O ČINNOSTI DIVADELNÍCH SOUBORŮ SEVEROČESKÉHO KRAJE V SEZÓNÁCH 1969/70 a 1970/71

Okres	Počet hracích souborů		nastudovaných titulů		inscenací		diváků	
	1969/70	1970/71	1969/70	1970/71	1969/70	1970/71	1969/70	1970/71
Česká Lípa	2	3	2	3	7	10	2 800	1 120
Děčín	12	12	26	16	72	85	13 391	20 234
Chomutov	10	13	30	41	79	98	10 318	16 587
Jablonec	8	9	11	15	39	41	10 404	8 799
Liberec	6	9	9	10	26	22	2 910	6 880
Litoměřice	12	14	17	33	26	72	6 300	23 971
Louny	1	2	5	4	16	14	2 916	4 216
Most	2	7	4	11	11	34	800	10 541
Teplice	6	2	17	6	52	24	4 453	6 161
Ústí n. L.	3	4	7	11	54	60	12 023	10 886
Severočeský kraj	62	75	128	150	382	460	66 315	109 395

Amatérská scéna, ročník IX (Ochotnické divadlo, ročník XVIII), číslo 3, březen 1972. Vydává ministerstvo kultury v nakladatelství Orbis, n. p., Praha 2, Vinohradská 46. — Redakce: Jiří Beneš [vedoucí redaktor], Pavel Bošek. — Grafická úprava: Nina Roháčová. — Technická redakce: Jana Zubíková. — Adresa redakce: Praha 2, Vinohradská 2, telefon 22 10 57. — Tiskne Státní tiskárna, n. p., závod 2, Praha 2, Slezská 13. — Rozšiřuje Poštovní novinová služba, informace o předplatném podává a objednávky přijímá každá pošta i doručovatel. — Cena jednotlivého výtisku 4 Kčs. — © Nakladatelství Orbis, n. p., Praha 1972.

ŠTAFETA PŘÁTELSTVÍ

Kdo z vás čte Štafetu pravidelně, jistě si vzpomene, jak to bylo se Skumaforem. Divadelní kroužek z Polné dal souboru nesnadný úkol; napsat veselou příhodu z vodňanského pobytu Zeyerova.

Členové souboru hledali v kronikách a ptali se lidí zasvěcených. Přesto žádnou veselou příhodu nevypátrali. A protože si nechtěli vymýšlet, požádali o nový úkol. V Polné dali hlavy dohromady a do Vodňan putovalo další psaníčko: „Napište o tom, jak vzniklo jméno vašeho města. Může to být dialog mezi kapry z vašich vodňanských vod nebo vymyslete něco komičtějšího, ale aby to bylo o Vodňanech.“

Vodňanští vzali úkol vážně — nesvěřili dialog kaprům — ani nevymysleli nic komického. Napsali nám:

O vzniku města Vodňan.

Na místě dnešních Vodňan byla kdysi na Zlaté stezce založena osada. Protože zde bylo velmi mokro, až bažiny, byly domy vystavěny na pilotech. Osada se rozrostla a začalo se jí říkat České Benátky. Protože zde bylo hodně vody, dostala osada později název Vodňany. Velmi brzy zde byly zakládány četné rybníky.

I dnes je v okolí Vodňan mnoho rybníků, protéká tu řeka Blanice. Vodňany se staly střediskem rybářství. Je zde Výzkumný ústav rybářský a hydrobiologický a též Střední rybářská škola, jediná tohoto druhu v Československu.

Za soubor Skumafor MěDPM Vodňany napsal Pavel Popela.

Jsmo moc rádi, že odpověď vodňanských přišla včas. Psali jsme již minule o tom, že naše rubrika bude mít novou úpravu i obsah a že musíme Štafetu v nejbližší době ukončit. Teď nám zbývá už jen dopsat povídku o pozoruhodných prázdninách a nezbude nám žádný dluh. Dnes ještě odpovíme na úkoly děti z LŠU v Hranicích na Moravě a příště nám napíšete něco o sobě a své práci. A pak už předají slovo poslednímu souboru, který Štafetu ukončí. Ale to neznamená, že by už v naší rubrice nebylo pro soubory místo. NAOPAK!!! Netrpělivě čekáme na vaše náměty k obsahu našeho budoucího časopísku.

A nyní odpovědi z Hranic:

NEOBYČEJNÉ PRÁZDNINY

(Povídka na pokračování — část desátá)

Tak dlouho jsme sem chodili a najednou si někdo vzpomene...“ nestačil dopovědět jeden z výrostků, protože ucítil na svém rameni pevný stisk ruky.

„Hrome, co tu chcete ještě vy?“ Zloděj nestačil na kluky pouštět další nadávky, protože se z houští ozval psí štěkot a lidské hlasy.

„Jménem zákona vás zatýkám,“ řekl člen VB, Václav Bambas. Když psí štěkot a škrábání na dveře chalupy nebralo konce, rozhodl se strážce zákona a hajný, který příslušníka VB potkal při hledání synovce Karla, že dveře vypáčí.

Nu nevím-nevím, jak to všechno dopadne. Rozhodně se poslední soubor pořádně zapotí, než naši povídku dovede ke zdárnému konci.

Dalším úkolem pro LŠU z Hranic bylo, napsat pohádku na slova: Honza, polévka, král, chytrý. Tady ji máme:

„V městě Nechoďsem a v okrese Nežvýkej bydlel král se svou překrásnou pihatou princeznou Nugetkou a se svou chotí Ovocnou tyčinkou. Protože princezna Nugetka měla již 4 roky, pomýšlela na vdávání. Všechno do výbavy už měla koupeno, a tak čekala jen na ženicha. Přišlo jich tolik, že si nemohla Nugetka vybrat. Král se rozzlobil a všechny vyhodil. Po čase si to však rozmyslil a zavolal na trubače, ať vytroubí, že se o princeznu Nugetku mohou ucházet všichni muži, ale dostane ji ten, kdo sní dva sudy horké polévky. Sjížděli se principi a králové ze všech končin světa. Ale ani jeden nemohl sníst tu vřelou polévku, které skoro vůbec neubývalo. Tu se přihlásil chytrý Honza. Snědl ji, to je pravda, ale prokousal 8 lžiček, než ji do sebe vsoukal. Král mu hned chtěl nechť musel dát půl království a princeznu. Byla hned svatba a po svatbě se narodila holčička, která se pořád třepala, a tak jí dali jméno Zmrzlina.

Ještě jednou vám připomínáme, že nám máte honem-honem napsat nové náměty a zajímavosti o svých souborech na známou adresu: Nápadník AS, DPM Brno, Lidická 50.

POD HOROU ARARAT VŠECHNY TEORIE SELHALY

(Pokračování)

A tak jsme loni v listopadu letěli. Nejdříve do Moskvy a odtud do Jerevanu. Věděli jsme něco málo o zemi, do které jsme letěli, ale nevěděli jsme nic o lidech, kteří nás očekávali v cíli cesty. Abychom si ukrátili cestu v letadle, začali jsme si vymýšlet — jak už to je u nás zvykem: „Na letišti

nás očekává nejméně padesátičlenná kapela,“ začínám. „A stovky dětí s kyticemi a nějací funkcionáři“, dodává další. „Protože budeme mít každý plnou náruč květín, ujmeme se někdo našich zavazadel a nás odvezou do hotelu.“ (V duchu vidím dva pořadatele, jak nás odvázejí k ubytování někam

V televizi v Jerevnu. Foto Delony

do internátu. („Budu mít ložnici, koupelnu, salón — samozřejmě rádio a telefon.“ — „Mám dojem, že už začínáte trochu moc přehánět“, říkám, abych navrátila děti realitě. „A večer nás očekávají na ministerstvu.“ Ale to už letuška hlásí, abychom se připoutali a nekouřili, protože přistáváme. „To je mrzuté“, říká nejmladší člen výpravy, malý Stan-
da, „to už nemohu dokouřit svůj doutník.“ Vidíte je! pořad si musí na něco hrát.

Ale to už přistáváme. Co vám mám povídat! Letiště plné dětí i dospělých s květinami, vyhrává tu pionýrská dechovka, někdo se ujímá našich zavazadel, děti s ohromnými černými očima v bílých zástěrkách nás zahrnují květy, autobusy nás odvázejí do hotelu Jerevan. Ano, ano, ve všech pokojích je teplá i studená voda, radio, telefon, ve většině jsou koupelny a v mnoha i ony vybásněné salóny. V některých dokonce tak velké, že by se tu dalo jezdit na koloběžce. Už se vůbec nedivíme, když nám náš průvodce oznamuje, že jsou vedoucí očekávání na ministerstvu kultury.

První náměstek ministra kultury soudruh M. A. Charazjan nás vítá bez frází a oficiálností. Seznamuje nás s programem našeho pobytu. Navštívíme řadu významných památek a máme skutečně desetkrát vystoupit. Pětkrát v Jerevanu, pětkrát na zájezdech. Nezbyvá, než říci své obavy: Vystoupení je příliš mnoho, obávám se, že členové souboru budou unaveni, že to nevydrží psychicky. Závěr zní: Když zjistíte, že jsou unaveni, odvoláme některá představení. Ale děti se na vás už moc těší. Hlavně ty venkovské.

První představení je až třetí den, abychom si trochu vydechli a zvykli si. Poprvé hrajeme v pro-

fesionálním Divadle mladého diváka v Jerevanu, jsou zde herci i režiséři divadla, zástupci tisku, ministerstva, televize. Spouště fotoaparátů cvakají, kamery hrčí. Nálada je sváteční. Nu ano, vždyť je to vlastně naše PREMIÉRA v Jerevanu. Vedle oficiálních hostů je sál plný dětí a studentů. Je nutno zamknout dveře, protože venku se ještě tísní desítky zájemců, na které nezbyly vstupenky. Konferenciérka předčítá obecněmu stručný obsah hry. Nerozumíme ani slovo. Arménština se opravdu nepodobá žádnému jinému jazyku, ještě že se můžeme domluvit ruštinou. Děti se jí zde učí už od druhé třídy, ale vyučovací a úřední jazyk je arménština.

Znovu se setkáváme s tím, co jsme poznali už na tolika zahraničních zájezdech, obecněstvo nám rozumí a baví se. Po představení nás diváci zahrnují květinami a drobnými dárky, potlesk neutichá. Považujeme to za zdvořilost a také za projev přátelství. Ale přicházejí gratulovat herci divadla, novináři, režiséři a první redaktor ministerstva kultury říká: „Překvapili jste nás. Přišli jste s něčím úplně novým, rozbili jste divadelní konvence. Děláte vynikající práci.“ Také přichází zástupce televize s návrhem, natočit s námi samostatný padesátiminutový program. Tady už nemůže jít jen o zdvořilost. Padesát minut v televizi, to už něco znamená. Máme radost, ale byli tu zase ti dospělí a městské děti, ale co se stane, až pojedeme hrát do venkovských oblastí?

Na odpověď si ještě musíme počkat. Čtvrtý den máme totiž naplánován celodenní výlet. Vyjždíme serpentinou do hor, je krásně teplo, slunce svítí a hřeje. Listí na stromech je zlaté a rudé, jako by teprve začínal podzim. První zastávka: Zříceniny antického chrámu v Garni. Když se objeví najednou uprostřed pustých hor na skalnatém výběžku zbytky chrámu z prvního století př. n. l., vyrazí nám to doslova dech. I Jura, který jindy hned vše pohotově filmuje a fotografuje, stojí s aparátem na krku a kamerou v ruce a zírá. Na obdélníkovém základu stojí dvě řady sloupů, všude kolem jsou rozloženy lavice, kusy portálů bohatě zdobené a kolem dokola jen hory a hory. Nikomu se odtud nechce. Ale máme před sebou ještě další cíl: Gegard. Křesťanský chrám z dvanáctého století, který je převážně vytesán přímo ve skále. Ještě se zde slouží bohoslužby a v neděli se sjíždějí věřící ze širokého okolí, aby obětovali beránka nebo holoubě a modlili se za zdraví celé rodiny. Takové poutní místo je to, jako u nás třeba Svatý Kopeček. A dnes je zrovna neděle. Málem nemáme kde zaparkovat, stojí tu desítky osobních aut, ale také autobusy. V okolí chrámu hoří desítky ohňů, na kterých návštěvníci opékají maso, na zemi rozložené ubrusy, pití a jídlo, zpívá se a hraje na flétny a bubínky a tančí se. Všude panuje dobrá pohoda — vypadá to spíš jako nedělní rodinný výlet. Ale stačí zastavit se na chvíli u některé skupiny a už tě upřímně zvou na skleničku. Jako bys patřil mezi ně. Ale to není zřejmě jen zvyk vesničanů. I v Jerevanu zastavují naše děti na ulici a

Zbytky chrámu v Garni. Foto Delony

ptají se jich, zda něco nepotřebují, zvou je na návštěvu domů, a když slyší, že jsou z Československa, zahrnují je pozorností a přátelstvím. Všichni Arménci jsou černí a mají tmavé oči, a tak když ta naše blondatá drobotina vyrazí do ulic, každý hned pozná, že jsou to cizinci. Navíc se o nás hned v prvních dnech hodně psalo, v televizních zprávách byl šot z prvního vystoupení a měli jsme samostatnou relaci i v RADIU JEREVAN. A tak nás už znají a zahrnují pozorností na každém kroku.

Ale to jsme ještě na samém začátku. Ještě se zabýváme teoretickými úvahami, jak se bude dětem hrát čtvrtá, sedmá, desátá repríza? Zatím ještě netušíme, že se s tímto problémem nesetkáme vůbec — protože deset představení v Arménii — to bude deset PREMIÉR se vším, co k tomu patří.

Že budou všichni hrát desetkrát naplno a nikdo si nic nenechá od cesty, že totiž — a to je právě to, co sehrálo hlavní roli: Že totiž v hledišti bude desetkrát sedět PREMIÉROVÉ OBECENSTVO — dychtivé, vnímavé s rozzářenýma, černýma očima. Tváří v tvář tomuto obecenstvu nebylo možno ani jednou říci: „Promiňte, děti jsou unavené, dnes nemůžeme hrát“ — i když toto řešení bylo nabízeno. A ani to nikoho nenapadlo. V hledišti čekaly děti! Říkaly nám na uvítanou, že je u nich dnes velký svátek a učitelé nám prozradili, že s dětmi už dva dny nejde nic dělat, že je celá škola vzhůru nohama. Ne, tyhle děti nebylo možno zklamat. A tak hrálo Pirko v Arménii, proti všem teoretickým úvahám, desetkrát během čtrnácti dnů a převážně pro dětské obecenstvo.

J. D.

IVAN ŽIVOTNÍ PERSPEKTIVA VYSKOČIL aneb MALÁ RODINNÁ OSLAVA

OSOBY

Matka
Otec
Manželka
Manžel
Ředitel školy

© Ivan Vyskočil, 1971

MATKA

V tomto příběhu jsem já matkou hochy, který vyhrál na sběrové losy dvě auta. Dítě moje zlaté! Jsem tudíž velice šťastna, že jsem matkou takového hochy. Juch, juch. (Zatleská a dělá, jak mnoho je šťastna.)

OTEC

(Kterého zřejmě ruší evoluce matky, ale začne) V tomto příběhu jsem já otcem toho hochy, který na sběrové losy

vyhrál dvě auta. Jsem velice hrdým otcem, že jsem otcem takového hochy.

MATKA

Vyhrál nám klučina dvě auta! Tralala tralala.

OTEC

(Pohněván, neb mu Matka svým tralala vskočila do nadechnutí) Zatraceně, uklidni se, třeštidlo jedno! (K divákům) Mohu jí říkat třeštidlo, mohu jí říkat i jinak, protože je to moje manželka.

MATKA

Ne! Musíš mi říkat slušně, protože máme dvě auta a musíme se podle toho chovat. Musíme mluvit jen ve vybraných slovech. Zvláště má-li přijít návštěva.

OTEC

Ano, ano. Mluvme jen ve vybraných slovech. (Navazuje konverzaci.) Sytý syn mlynáře sype sýrem babyku.

MATKA

(Hbitě odpoví) Býka mýlí hmyz v bydžovské myslivně.

OTEC

Netopýr myje myš a syčí slabě.

MATKA

Fuj! Slabě! Copak je to vybrané slovo?

OTEC

(Omluvně) Jazyk, brzy, nazývati.

(Někdo zvoní.)

MATKA

Vydra vyje.

OTEC

(Srozuměně) Kopyto. (Odběhne a zase se vrátí.)

MATKA

Chmýří my?

OTEC

Pytlák sýkora.

MATKA

A kam šel?

OTEC

Poslal jsem ho k Mráčkovům.

MATKA

On hledal Mráčkovy?

OTEC
Kdo?
MATKA
Ten pytlák.
OTEC
Ne, ptal se, jestli tady bydlí Šebekovi.
MATKA
Kde tady jestli bydlí Šebekovi?
OTEC
No tady, co jsem já a ty, v našem bytě, jestli bydlí Šebekovi.
MATKA
V našem bytě Šebekovi! Na co ti pytláci nepřijdou. A tys mu řekl?
OTEC
Že nebydlí.
MATKA
Tos vystihl přesně. A poslals ho k Mráčkovům.
OTEC
Ano, aby se zeptal Mráčků, jestli tam bydlí Šebekovi.
MATKA
Dobřeš udělal. Mají Mráčkovi dvě auta?
OTEC
Ne, Mráčkovi nemají ani jedno auto.
MATKA
Když Mráčkovi nemají ani jedno auto, tak mohou říci tomu pytlákovi, že Šebekovi bydlí ve čtvrtém patře. My se teď nemůžeme zahazovat s kdejakým pytlákem na chodbě.
OTEC
To nemůžeme. Svůj k svému. Vrána k vráně sedá. Ruka ruku myje. Na český stůl česká ryba.
MATKA
A ví ten pytlák, že máme dvě auta?
OTEC
Ovšem že ví.
MATKA
[Uznale] To je nějaký bystrý pytlák. Jak tě viděl, tak se dovtípl.
OTEC
Nedovtípl. Jak jsem ho uviděl, tak jsem mu to řekl.
MATKA
A co pytlák na to?
OTEC
Zarazil se.
MATKA
Kde?
OTEC
Přede dveřma.
MATKA
To je rána. A nechtěl ten pytlák, abychom ho vozili v našich dvě autech?
OTEC
Nic o tom neřikal.
MATKA
Neřikal? A ty tomu věříš?
OTEC
Čemu?
MATKA
Že skutečně nechtěl, abychom ho vozili v našich dvě autech. Přetvařoval se. To pytláci dělají. Počkat, už to mám! Šel k Šebekovým. To znamená, že se se Šebekovým domluví a za chvíli je tu máme všechny. Šebeku, Šebekovou, oba haranty, starou Šebekovou a pytláka. Budou dělat rámus přede dveřmi, budou dotírat a co si počneme?

OTEC
Vyhodíme je i s pytlákem.
MATKA
To se ti řekne, vyhodíme je. Vždyť Šebeka je ve výboru! A kdo ví, kdo ve skutečnosti je ten pytlák.
OTEC
Nějaká starší ženská.
MATKA
Cože? Starší ženská — a pytlák?
OTEC
Ne, starší ženská — a dost.
MATKA
A kam se nám poděl pytlák?
OTEC
Jaký pytlák?
MATKA
Mluvíme přece o pytlákovi.
OTEC
To ty mluvíš o pytlákovi. Já říkal jen vybrané slovo. Mně na nějakém tom slově nezáleží.
MATKA
Nebudeme se hádat o slovíčko. Situace je nyní krajně vážná. To něco znamená, když k Šebekovým šla starší ženská, přestrojená za pytláka.
OTEC
A zazvonila u nás.
MATKA
Jistě je taky z výboru. Ado, to je strašné. Měls ji zadržet. Měls ji samozřejmě slíbit, že jen co ty dvě auta dostaneme, že ji budeme milerádi vozit, jak bude chtít.
OTEC
Ale ona se vozit nechtěla.
MATKA
Nechtěla? To si jen myslíš. Měls jí to sám nabídnout. Mohli jsme mít všechno krásně zajištěný. A kdo ví, co nás teď čeká. [Někdo zazvoní.]
OTEC
[Se chce schovat] Už je to tu! MATKA
[Zadrží Otce. Pak jako Antigona] Já tam půjdu a pokusím se to urovnat. [Osudově odejde.]
[Otec napjatě poslouchá.]
[MATKA se vrací a má něco za lubem.]
OTEC
Kdo to byl?
MATKA
Ta přestrojená ženská. Myslela si, že ji nepoznám.
OTEC
A tys ji poznala?
MATKA
Hned. Ale už nebyla přestrojena za pytláka. Ptala se, jestli může u nás něco nechat pro Šebekovy, že nejsou doma. [Ukazuje balíček.]
OTEC
Dokonale se přetvařovala.
MATKA
Ale já jí na lep nesedla.
OTEC
A řeklas jí, že ji svezeme v našich dvě autech?
MATKA
Řekla.
OTEC
A co ona?
MATKA
Byla zaražena.
OTEC
Kde?

MATKA
Přede dveřma.
OTEC
To je rána. A pak?
MATKA
Poděkovala mi, ale vozit se nechtěla.
OTEC
Nechtěla se vozit? Baba jedna.
MATKA
Pst. [Ostražitě se rozhlíží. Šeptem] Kdo ví, kde je. Ale já jsem ji umluvila. Vymlouvala se, že bydlí daleko, ale já hned na to, že si pro ni přijdeme a že ji budeme vozit. A řekla jsem jí, že kdyby se nechtěla vozit, že by náš Adíček plakal a že mi připomíná mou nebožku sestřičku z Kopidlna, co umřela ve dvaceti na zápal.
OTEC
Tak se bude vozit?
MATKA
Bude. Na tyhle lidi se musí s citovkou. No a pak mi dala pro Šebekovy tohle. [Rozbalí balíček a ukáže vyžehlený bílý ručník] Vidíš?
OTEC
Vidím.
MATKA
A víš, co to znamená?
OTEC
Vím. Že se Šebekovi mejou.
MATKA
Troubol [Slavnostně] To znamená, že to máme čistý, vyžehlený. Ručník — to znamená, že za nás ručí. [Otec pochopí. Má dlouhé vedení] To dáme Šebekovi, Šebeka to uvidí a dá to vejš a pak ještě vejš a ještě vejš jako doklad. Pak ať si někdo troufne o nás říkat, že jsme...
OTEC
Ať si troufne a dostane... [Někdo zvoní.]
MATKA
Běž otevřít. [Vchází Manžel a Manželka. Představování se děje u rampy ve střed scéně.]
MANŽEL
Jsme v tomto příběhu manželé a sousedé tady těch. Pozvali si nás na menší oslavu. Chtějí se vytažovat s těmi svými autáky z loterie a s tím svým přitroublým synátorem Adínkem. Nám je to jasné.
MANŽELKA
Pozvali nás proto, že vědí, že nám to půjde všechno strašně na nervy. My máme taky zažádáno o vůz, Japík tam má známé, ale prý až v příštím čtvrtletí. Člověk aby žil pořádkem v nejistotě. A přitom za staré hadry je to hned!
MANŽEL
Jasně, Něničko. Nerozčiluj se.
MANŽELKA
Nerozčiluj se, nerozčiluj se. Rozčiluje mě to tvoje nerozčiluj se! Ty nemáš v těle kouska hrдостi. Proč jsme sem lezli? To bylo pořádek říci, že si ušetříš leda na starou ejrovku, všechno ostatní že prasklo na toho jejich blběčka, aby prolezl obecnou školou a najednou tumáš. Mají dva autáky, a my nic.

MANŽEL
Ale, Něničko. Nesmíš být zaujatá. Víš přece jasně, že já k nim nejdu taky dvakrát rád. Krát rád. Ale musíme se jasně chovat. Jednou ty autáky mají, to je fakt. Musíme jim dát jasně na—je—vo, že jim to vůbec nezavidíme, a hlavně, že se mi—lu—je—me. [Manželé se hlučně a demonstrativně políbí] No tak, jasně?
MANŽELKA
[Srozuměna s taktikou k Matce] Věřuško, ze srdce vám blahopřeju. A jsme šťastni, že jste šťastni. Nuňuňu. [Manželka s Matkou se cukrují a objímají.]
MANŽEL
[Mužně] Ado, příteli, je to jasné?
OTEC
[Potřásá Manželovi rukou] Hle-mýžd' omývá chmýří netopýra. [K obecnostu] Mají taky kluka, ale nic jim nevyhrál. No. Jaký pán, takový krám.
MATKA
[Objímá Manželku] Sýček sýrem syť pyká v pytlí.
MANŽELKA
Ano, drahá, cítím totéž.
MANŽEL
A jinak jste zdraví?
MANŽELKA
Tady jsme přinesli něco na zapítí. [Podává Matce láhev.]
MATKA
[Rychle chňapne po láhvi] Ale to jste si neměli dělat škodu. Každou korunku škuďte, a najednou tohle. [Dívá se na cenovku] No, moc jste se přes kapsu nepraštili.
OTEC
To je jedno. Musíte si to stejně vypít sami. My pít nemůžeme.
MANŽEL
Ale, ale?
OTEC
Nemůžeme. My jsme teď motoristi. My jsme pod přísahou. My máme v rukou lidské životy.
MANŽEL
Ale ty vozy snad ještě nemáte?
OTEC
To je jedno. Zákon je zákon.
MATKA
Ale aspoň si s nimi v duchu přituknem, vid?
MANŽELKA
V duchu? To je od vás velice roztomilé. Konečně budeme moci v noci klidně spát. Někteří muži, víte, když se opijí, tropí nepřijemný hluk na chodbách a pak ještě ztlukou chudinku ženu, že, drahá? [K obecnostu] No! Lepší motorismus nežli notorismus. [Všichni se usadí za stůl.]
MATKA
[Spustí, jako když medu uka-puje] No ano. Jakkak ne. No jéje. A víte, co mě na těch našich dvě autech dojmá nejvíce? Jak se náš Adíček na nich tak najednou rozvil.
MANŽELKA
To byla šťastná náhoda, má drahá.
MATKA
Ne, ne. Náhoda ne. Doktor Pečiva to taky říká. Kdyby Adí-

nek vyhrál jen jedno auto, pak by to mohla být náhoda. Ale dvě auta, to už je talent. Já jako matka bych byla šťastnější, kdyby to byla jen náhoda. Řekla bych si, vyhráls auto, teď se zase vyvíjej dál. Ale takhle stojíme před vážným problémem, že Adíček, pužen svým géniem, vyhraje ještě třetí a čtvrté, páté a šesté, sedmé a osmé...

OTEC
(Se dívá na hodinky) Půl deváté...
MANŽELKA
Desáté a jedenácté...
MANŽEL
Dvanácté a třinácté...
(Počítají tak dlouho, dokud vydrží)
MATKA

Auto. Kam my těch pět set vozů jen dáme? A aby se nám Adíček neschvátíl. Četla jsem, že geniální děti se schvátí a skládají třeba opery. (Rozpláče se.)

MANŽELKA
Lepší skládat opery než uhlí, má drahá. Vy máte auta, my se milujeme. (K manželovi) Japíku, miluješ mě? —

MANŽEL
Miluji tě, Něníčko. (Hlučný polibek) A kdepak máte toho Adíčka?

OTEC
Poslali jsme ho do Krabošic ke tchyni, aby se trochu zotavil. Ona to není maličkost, vyhrát tak krásná dvě auta najednou.
MATKA
Musíme jeho dušinku chránit před všelijakým vyzvídáním. On by leckdo chtěl mít tak nadaného syna. Váš Pavoušek nic nevyhrál, že?

MANŽELKA
Děkujeme za optání. My ani Pavouška do vyhrávání nenutíme. On má samé jedničky. Ale to jste dobře udělali, že jste Adíčka poslali na venkov. Musíte si ho šetřit. On Adínek není na hlavíčku žádný Herkules.

OTEC
Jo, les i vodu tam má. Udržujeme s ním neustále spojení. Telefonem, telegrafem, listovně i kurýrem. On je teď Adínek veřejným činitelem.

MATKA
Až nám dají ta dvě auta, budeme v novinách...

OTEC
Ve filmu.

MATKA
V rozhlase a v televizi.

OTEC
V sedmém nebi.

MATKA
Z Mladého světa na Adínkově chtějí, aby jim napsal buď něco o sobě, nebo divadelní kritiku.

OTEC
A spisovatelé toho kluka tahají mermomocí mezi sebe.

MATKA
A jiné a jiné.

OTEC
A další a další.

MATKA
A podobné a podobné.

OTEC
A tak dále a tak dále.

MANŽEL
No tohle!
MANŽELKA
A jak se bude Adíček při tom všem tvářit? Inteligentně? No nic. Já jen, že jsem slyšela, že snad Adínek má jít na študie do pomocné školy.

MATKA
Samé pomluvy, má drahá. To víte, někdo si v nich libuje.

MANŽELKA
Někdo ano. (Dávají se s Matkou do pavlačové hádky.)

OTEC
Teď, když máme ta dvě auta a ručník, to se teprve ukáže, co Adínek bude nebo nebude.

MATKA
Do žádné pomocné školy chodit nebude.

OTEC
Když, tak jezdit.

MATKA
To všechno zavinil ředitel školy. Zasedl si na Adínka. Ředitel je tele.

OTEC
Má ředitel dvě auta?

MANŽEL
Nemá ani jedno.

VŠICI
(Se potěšeně smějí) Nemá, nemá.

MANŽELKA
Nemá, a co chce řídit? To je mi pěkný ředitel. Našemu Pavouškovi dal v pololetí trojkul

MANŽEL
Že neuměl stojkul

MANŽELKA
Ředitel je halama.

MATKA
Má šišatou hlavu.

MANŽEL
Je to vrtičvost.

OTEC
To je dobře, že se řeč stočila na ředitele školy. Můžeme krásně nadávat. Tak s chutí do toho! Ředitel je láckovec! (Všichni ve stupňujícím se rytmu nadávají na Ředitele: Ředitel vejde, stoupne si mezi nadávající.)

MANŽELKA
(Si uvědomí přítomnost ředitele) Kdepak to je?

OTEC
A hele! Rudla Matoušek! Že ty jsi nějaký Rudla Matoušek. Takovej vyšší brunet od Jevíčka? No jo! Jsi to ty! Pojď sem, ty kluku, kde ses tady vzal? Máš taky dvě auta? Ne? A co Kadlík Podhrzka? Má dvě auta? Kdepak ten a dvě auta. My máme dvě auta. A chodí ještě Kadlík s tou, no s tou...

ŘEDITEL
Ale...

OTEC
No, Alenou Svišťovou. S tou dcerou od starého Mulhase, co jí měl za svobodna a co šilhal. Tak vidíš, jak víš. No tak se posaď jako doma a povídej, jak nemáš dvě auta.

ŘEDITEL
Jsem v tomto příběhu ředitelem školy, do které chodí onen žák, jenž vyhrál ve sběrové loterii dvě auta.

VŠICHNI
A tákl!
ŘEDITEL
Chtěl jsem původně onoho žáka dát do školy pomocné, neboť je to individuum veskrze nechytřé. Ale teď, když vyjevil své nadání vyhrávat auta, se ovšem celá situace a názor podstatně mění. Musíme chápat organismus — to jest žáka Adolfa Ževise — v jednotě s prostředím — to jest s dvěma auty. (K přítomným s nadšenou visáží) Než, kde máme toho našeho ogara?

OTEC
(Se vzpomíná) Račte prominout, pane řediteli, to není ogar, nýbrž dvě auta.

ŘEDITEL
(Se dívá tupě na Otce.)

OTEC
(S nevšední ochotou vysvětluje) Ne ogara, pane řediteli, jak jste ráčil říci, ale dvě auta vyhrál náš žák Adolf Ževís a máme je ještě na ředitelství.

ŘEDITEL
(Se dovítí) Ach, tak. Jak veselý nedorozumění. (Všichni se smějí) Říkám-li ogara, nemyslím tím motorku, nýbrž tím myslím vašeho chlapce, hochu, klučinu, ratolest, potomka, syna. Sy-no-ny-mum. Říkám ogara proto, že jsem původem z Valašska, kde je lid drsný, chápeme-li organismus v jednotě s prostředím, ale v jádře svérázný. Ach, Beskyde, Beskyde, Beskyde! Kdo po tobě ide? Černooký bača, ovečky zatača. Můj tatíček tam byl...

MANŽEL
(Příčinlivě skáče do řeči) Valachem.

ŘEDITEL
Tak, tak. Bardem na poště.

A já jako školačisko jsem svá vyhublá lytka jaře čachtal ve Vlaře. Navlečen v gatích tíh jsem žarem své ogarské puberty ke galance Dašence Eisnhanerové. (Trhne sebou a začne cifrovat) Hej, sálal jsem na salaši a trajdal s ostatními ogary k susedům na kadlátko a čerešně. Ach, mladost, radost! Aho, aho. (Dojme se) A tu já, ogarčisko střapaté, som ředitelem školy daleko od Halenkovy. (Rozpláče se usedavě.)

(Všichni utěšují Ředitele, dělají mu komické obličeje, zpívají Dů, valaši, dů, případně jiné valašské blues.)

ŘEDITEL
(Klesne na stůl) To mě to raflo! Já vždycky, když zjihu, upadám do severského nářečí. Tož, kdeže máte to své ogarčisko, abych ho poceloval?

OTEC
(Snaživě) Naše ogarčisko išlo k bábuške do chalůpky. Pán ředitěl. (Zacifruje.)

ŘEDITEL
A heleme! Kluka jste šoupli na luft a sami tu máte mejdan, co?

MANŽELKA
(Se vine k Řediteli) Leč nejde nám vytáhnout špuntík, pane řediteli.

ŘEDITEL
Dejte to sem, nešíkově. (Imaginárně vytáhne zátku) Tož na našeho výherce!

MATKA
Hned přinesu sklenky, pane řediteli.

ŘEDITEL
Není třeba. Já se nepobryndám. (Pije přímo z láhve. Všichni koukají na Ředitele.)

ŘEDITEL
(Si utře ústa) Tak co.

(Trapná pauza.)

MANŽELKA
(Vesluje z trapasu) Než jste přišel, pane řediteli, právě jsme o vás hovořili. Jaký jste vynikající pedagog.

ŘEDITEL
(Polichocen) No ó...

OTEC
Pravý muž na pravém místě.

ŘEDITEL
(Polichoceněji) Noó.

MANŽEL
Jak rozumíte dětské psýše, pane řediteli.

ŘEDITEL
(Si začíná bahnit) Noó —

MATKA
Jak dobro odměňujete a zlo trespce.

ŘEDITEL
Noó.

(Všichni zmlknou v domněni, že Ředitel už má dost.)

ŘEDITEL
(Chvilí čeká, pak vybuchne) Noó. Tak co. Víc už toho o panu řediteli nevíte? O tom, jaký má profil, neřeknete nic? Zatraceně!

OTEC
(Vystrašen) Samozřejmě. Řekneme. Máte zatraceně klasický profil.

ŘEDITEL
Jaký?

MATKA
(Aby nebylo pochyb) Klasický.

ŘEDITEL
Houby. Jaký mám morálně politický profil?

MANŽELKA
(Hbitě) Výrazný.

ŘEDITEL
Správně. Ale to jsem musel napovědět, to neplatí. Tak dál. Snažte se sami.

MANŽEL
(Se snaží) Razíte neúnavně cesty vpřed.

ŘEDITEL
Noó.

OTEC
Máte široký rozhled.

ŘEDITEL
Noó.

MATKA
Umíte překrásně napodobovat hlasy ptáků. (Dělá kukačku a křepelku.)

ŘEDITEL
(Zcela spokojeně) Noó.

MANŽELKA
Máte snivě oko, do duše snivě okno.

ŘEDITEL
(Vzrušen, vykulí oči) Noó. (Zarazí další evokace) Tak dost. Až příště. Dělá mi to dobře.

A to je dobře, když mi něco dělá dobře. Jsem ředitelem školy, do které chodí vaši ha-

ranti. (Třepe prázdnou láhví)
Kdo to vyplil?
MANŽEL
Já hned doskočím pro další,
pane řediteli. (Odejde.)
REDITEL
Aha! Vínk se přiznal! Organismus musíme chápat v jednotě s prostředím. Třeba... (Po-
brukuje.)
MANŽELKA
(Chápavě) Třeba brouky.
REDITEL
Ano, brouky. Brouci mají ty,
brouci mají ty, brouci mají ty-
kadla. Víte co? Budeme si ty-
kat. Já jsem Přemek. (Žene se
k Matce.) A ty jsi jak?
MATKA
(Koketně) Věruška.
OTEC
(Aby zabránil Řediteli vinout
se k Matce.) Nazdar, já jsem
Ada.
REDITEL
Nazdar! (Obrací se na Manžel-
ku a vine se k ní) A jakpak
říkají tobě?
MANŽELKA
(Stydlivě v Ředitelově náruči)
Zděna.
REDITEL
A čím?
MANŽELKA
Holánkovic.
REDITEL
Holánkovic. Tak to vidíš.
MANŽEL
(Přiběhne s vínem a vidí) Tady
to je! To jsem se zadýchal. He,
he!
REDITEL
(Vyrušen) Kdo to přišel?
MANŽELKA
Holánek s vínem. Můj manžel.
REDITEL
(Otráveně) Manžel. To mám
ještě scházelo, Zděno. Již jsme
si začínali tak krásně rozumět.
(Upadá do stále větší melanc-
holie) Ach Zděno! Život je
krutý. Co já valach tady děl-
ám. Nikdo mi vody nepodá,
nikdo mě duši nerozumí. Nikdo
mě nemá rád. (Odmrští Man-
želku a rozpláče se.)
OTEC
Přemku, nebull! No tak.
MATKA
Přemo, no né.
MANŽELKA
Přemečku, no ano.
MANŽEL
Ten valach je hysterický.
REDITEL
Nechte mě být. Řekněte školní-
kovi, ať mně rozestele v pří-
rodopisném kabinetu. A ty
hady v lihu ať odnese do kres-
lírny. Nehci mít kolem sebe
žádné hádky. A školnice ať mi
zpívá. Chci spát, spát, zaspát
svou bezvýhodnou nostalgii.
VŠICI
(Zpívají ukolébavku pro Ředi-
tele školy na melodii „Spi, mé
malé, kučeravé dítě...“)
Spi, můj malý kučeravý řídě,
můžeš u nás klidně pít spát.
(Přecházejí v brumendo.)
MANŽELKA
No tak, jak je ti, Přemečku. Je
to lepší?

MANŽEL
Nebřeč, přinesu ještě víno. Na
všechno zapomeněš.
OTEC
Svezeme tě v našich dvě au-
tech. K Vláře.
REDITEL
(Náhle jako bleskem zasažen
se vymrští) V jakých dvě au-
tech?
MATKA
V těch našich dvě autech, co
vyhrál Adínek.
REDITEL
(Se vytřeští) No jo, to je ono.
To je to, kvůli čemu jsem při-
šel. Jsem já to ředitelisko
hlupé. (Slavnostně) Vážení va-
laši. (Zahajuje přednášku) Je
to slavný den v životě školy,
že žák Ževís Adolf vyhrál dvě
auta. Řekl bych jako ředitel
školy, že touto výhrou se do-
stalo významného a makatel-
ného uznání naší pedagogické
práci takřka shůry. Neboť co
jest cílem naší pedagogiky —
mravenčí práce? Vychovat řád-
né a úspěšné brabence.
VŠICI
(Šeptem opravují) Lidi!
REDITEL
Lidi moje zlatý! (Objímá Otce
a Matku) A čím jest pro nás
automobil? No. Automobil je
pro nás symbolem úspěšnosti.
A když dosáhne takové úspěš-
nosti dvojnásobně někdo ještě
před ukončením povinné škol-
ní docházky, znamená to, že
i kdyby byl zcela pitomý, mu-
síme ho mít v náležitě vážnos-
ti a účt. Tyto dva symboly
jako by nám shůry dal sám
Jan Ámos Komenský.
MANŽEL
To je něco pro ženský!
OTEC
Komu není shůry dáno, v apa-
tyce nekoupí.
MATKA
Taková krásná dvě auta vůbec
nejdou koupit v apatyce.
MANŽEL
Možná že čas od času jde kou-
pit v apatyce auto.
MANŽELKA
Ano. Třeba lékárník nějaké
auto prodává.
REDITEL
Ano. Znal jsem takového léká-
rníka v Hrozenkově, který
v apatyce prodával auto. Ale
takové auto, které prodává lé-
kárník v apatyce, to už je oje-
té, ójé, a nevyhovuje pedago-
gickým účelům. Já se za to ne-
stydím, já jsem tím dojatej
i jako ředitel školy i jako
Přemysl Voráček. (Všichni tles-
kají) A já, až bude to předá-
vání výher, až bude to foto-
grafování, já přijdu a za školu
i za sebe dám tomu našemu
hrdinovi malou upomínku —
model ruchadla bratří Veverků
v životní velikosti, co zhotovil
po večerech kolega učitel Slá-
va Večták.
VŠICI
(Provolaávají) Sláva!
REDITEL
Večták!

VŠICI
Sláva!
REDITEL
Večták. A tak se dostanu jako
ředitel školy i jako Přemysl
Voráček s ruchadlem na obráz-
ky. A tak si mě všimnou nadří-
zení a možná i doktor ministr
školsství. Tetelím se při tako-
vém pomyšlení.
OTEC
Netetel se.
MATKA
Nech ho, jen ať se vytetelí.
REDITEL
Už je to dobré. Mluvil jsem
o tom případu s panem škol-
ním inspektorem Dominikem
Žaloutkem. A pan školní in-
spektor Dominik Žaloutek
Adíčkův čin velice kladně vy-
hodnotil. Ale velice kladně.
Vzal mě, ředitele školy Pře-
mysla Voráčka, za rameno a
povídá mi, Václave, talent
toho hochu musíme všestrán-
ně podporovat. My mu při příš-
tí sběrové loterii dáme taky
něco na sběr a on nám za to
přinese nějaké ty losy. To mi
povídal. Rozumíte?
OTEC
A ták! To chcete, aby vám
Adíček vyhrál taky auták, že
jo?
MATKA
To chtějí. Ale ať Adíček tomu
inspektorovi a Přemkovi vyhra-
je. Vřak jako matka bych ne-
rada viděla, aby se na Adínka
vrhl kdejaký pedagog a taky
vydřál.
OTEC
To radši budeme vozit Adínka
do pomocné školy.
REDITEL
Ale ne, přátelé, to bych sám
nepřipustil. Jenom já a ten
Žaloutek. My musíme mít smysl
pro hierarchii. A na co pak se
Adíčkovi nejlépe vyhrává?
OTEC
Na učebnice. A taky mi vyta-
hal z knihovny čtvrt metru
Jiráska. Měl jsem ho vázaného
v kůži po tatínkovi. Tatínek
byl písmák.
MATKA
Ale ty desky ti tam nechal. Je-
nom vnitřky odnes do sběrové
loterie.
MANŽELKA
Prosím! On ten Adínek je sbě-
rový lotr.
MANŽEL
Vytrhnul Jirásku. Poplival hu-
sity.
REDITEL
Poplival? Ne. Já bych to tak
neřekl. Já bych řekl, že ten
hoch to proměnil v to nové.
V to současné. V to, co uhaní
vpřed! (K Otci a k Matce)
Vřak my mu se Žaloutkem ně-
jaké ty učebnice i toho Jiráska
ka vytrhnouti připravíme. Ať má
radost,ogar. Tak — jsme do-
mluveni?
OTEC
Domluveni, Přemku.
MATKA
Domluveni, Přemo.

ŘEDITEL
(Se má k odchodu) Já se mám
k odchodu.
MANŽEL
My se taky máme k odchodu,
přátelé. Ještě jednou ze srdce
gratulujeme. Bylo to moc hez-
ké, moc hezké to bylo.
MANŽELKA
Moc hezké to bylo. A když
Přemeček dovolí, tak ho kousí-
ček doprovodíme, že. Kousí-
ček, Přemo.
MANŽEL
Kousínek.
REDITEL
Prosím? Přemo? Já jsem ředi-
tel školy Přemysl Voráček.
Ředitel školy Přemysl Voráček.
Pro vás! Pa pa, Věruško, na
shledanou, Ádo. Jdeme!
OTEC
Na shledanou, Přemku.
MATKA
Pa, pa, Přemo.
REDITEL
Domluveni.
MATKA
Domluveni.
OTEC
Domluveni.
(Ředitel, Manžel a Manželka
odcházejí.)
MATKA
Slyšels, jak je Přemek utřel?
Pro vás jsem ředitel školy Pře-
mysl Voráček. Pro vás! Ruč-
ník máme, dvě auta máme,
Přemka máme, co nemáme?
OTEC
Budeme si muset pořídit hlída-
cího psa. Nějakýho hodně
zlýho.
MATKA
Tak si myslím, jestli jsme se
neukvapili s tím ředitelem.
Možná že by docela stačilo,
kdyby Adínek vyhrál auták in-
spektorovi.
OTEC
Nech být, co nám to udělá.
Sichr je sichr.
MATKA
Máš pravdu. Sichr je sichr. (Po
chvilí) Ádo, seš šťastnej?
OTEC
(Vytřesen ze zamyšlení) Proč?
Aha. Nojo, jsem šťastnej. Mys-
lím, že nejlepší bude doga.
Vzteklá doga.
MATKA
Ádo, vid, že už nebudeš tlouct
Adíčka do hlavičky a křičet, že
je bibej po mně. Vid, že ne.
OTEC
To víš, že nebudu, ty hloupá.
Adíček je chytřej po mně.
MATKA
Ach Adolfe, cítíš to, jak jsme
teď jiní. Cítíš? Tak najednou.
OTEC
Cítím, Věruško. A jak čníme.
Jako ty sosny, vid? (Objímají
se.)
MATKA
(Velebně, pateticky) Já jsem
tak šťastná, že náš syn bude
mít lehčí život, než jsme měli
my!
(Mohutné akordy, které jsou
rozbity rachotem bubnu.)

Konec

Nahoře snímek z pardubické inscenace *Šťastných dnů nešťastného člověka* (vlevo Zdena Bittlová v roli Ariši), dole z Anouilhovy hry *Romeo a Jana* (Eva Lecchiová). Foto Tůma

✿ MLÁDÍ A MLÁDÍ ✿

Rád bych dnes upozornil na dvě talentované mladé herečky z Východočeského divadla v Pardubicích. Drobná, vitální a nesmírně vevrná **Zdena Bittlová** dostala první divadelní ostruhu jistě již doma, od svého otce, zkušeného divadelníka, s nímž se teď setkala shodou okolností právě v Pardubicích, kde je šéfem činohry. Viděl jsem ji v živé komediální roli ze známé hry — nedávno právě díky televizi — italských autorů, nazvané *Kaviár a čočka*. Byla výborná, dynamická, svěhlavá, rošťácká i něžná jako Kateřina ve *Zkrocení zlé ženy*. V Arbuzovově hře *Šťastné dny nešťastného člověka* vytvořila v několika drobných jemných črtách Arišu, mladou chytrou sovětskou dívku.

Eva Lecchiovou jsem viděl ve stejné Arbuzovově hře vůbec poprvé. Takže jsem si musel informace o ní sehnat, protože mne hned ncpoprvé nesmírně zaujala. Mladá dívka — proč by nemohl kritik poznamenat, že pěkné postavy —

s veselým, šibalským obličejem. Její *Nastěnka* vnese během několika minut na scénu zvláštní svěží atmosféru, jakoby se objevila dívka našich snů, ta živá, energická, jemná, vtipná a věčně dobře naladěná. Ostatně i pro hlavního hrdinu Arbuzovovy hry je právě *Nastěnka*, dcera vysloužilého cirkusového artisty, který stále ještě nevěří, že s artistikou je konec, jakousi krátkou krásnou vzpomínkou na konci života. Eva Lecchiová neprošla žádnou divadelní fakultou, zato prošla školami, dřinou a namáhavou prací v řadě oblastních divadel. Nemýlím-li se, tak začínala v Těšíně, pak byla v Olomouci a v Pardubicích, hrála v *Malajském šípě*, *Romeovi a Janě* od Anouilha (viz foto), *Unosu* Sabineka...

Má jeden vzácný dar — velmi silný smysl pro pestrou kresbu charakterů. A pak — což je snad ještě vzácnější mezi mladými herečkami: veliký, jemný a šťavnatý komický talent! (fu)

Eva Lecchiiová v pardubické inscenaci Lorcova Domu Bernardy Albové. Foto Túma